

Innhold

Innledning	3
Om pensjonsordningen	4
Tema: Pensjonssystemet	6
Dette tilbyr pensjonsordningen	9
Pensjonsforpliktelser	11
Kapitalforvaltning	12
Låneordningen	15
Styrets beretning	16
Regnskap	20
Noter til regnskapet	25
Revisors beretning	39
Statistikk	41
Ordlister	46

Innledning

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet oppnådde i 2013 en verdjustert avkastning på kapitalforvaltningen på 7,6 prosent. God avkastning, sammen med tiltak styret har gjennomført, har bidratt til å bedre kapital situasjonen gjennom 2013. Samlet økte midler til forvaltning med drøyt 700 millioner kroner.

Pensjonsordningen har de siste årene hatt en utfordrende kapital situasjon. Finansmarkedet har gitt lav avkastning på risikofrie investeringer, og bufferkapitalen har vært svekket på grunn av høy lønnsvekst, flere aktive med høy lønn og flere og dyrere uttak av uførepensjon. Det har derfor vært helt nødvendig for styret å ta grep for å forbedre en utfordrende økonomisk situasjon.

For å styrke bufferkapitalen har det tidligere vært gjennomført tiltak som blant annet premieøkning og moderat regulering av pensjoner. Disse grepene for å bedre kapital situasjonen har gjort det mulig for styret å vedta en investeringsstrategi som legger til grunn moderat risiko i investeringene, for slik å kunne oppnå en høyere forventet avkastning. Tiltakene og strategien har lyktes. Premiesatsen kunne holdes uendret i 2013 samtidig som pensjonene kunne reguleres med utgangspunkt i en lønnsvekstfaktor på 3,5 prosent.

Aksjemarkedet hadde en god utvikling gjennom 2013. Renteinvesteringene bidro også godt til totalresultatet til tross for lave rentenivåer, som følge av god uttelling fra kredittksporing. Vi kunne dermed møte 2014 med en bedret kapital situasjon for ordningen. Pensjonsordningens midler til forvaltning økte med 741 millioner kroner gjennom 2013, og ordningen har nå 6 550 millioner kroner til forvaltning.

Store endringer i pensjonsmarkedet

Fra 2011 fikk vi nye pensjonsregler i Norge. Pensjonsreformen omfatter hele pensjonssystemet. Endringer i folketrygden krever tilpasninger i tjenstepensjonsordningene, både i privat og offentlig sektor. Mye er på plass, men ikke alt er avklart. I årsrapporten kan du lese mer om endringene og hvordan de påvirker Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Forventningene fremover

Fortsatt sterk lønnsvekst og svært lavt rentenivå skaper utfordringer, og tilfredsstillende avkastning kan kun oppnås gjennom å ta noe risiko. En investeringsstrategi for å opprettholde en portefølje med god risikospredning og riktig risikoprofil for pensjonsordningen, vil være viktig også i 2014 og fremover.

Økte pensjonsforpliktelser

Økt levealder og økt lønnsnivå fører til økte pensjonsforpliktelser, både for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet og for andre pensjonsordninger. Vi har de siste årene sett at forpliktelsene i ordningen også øker på grunn av flere og dyrere uføretilfeller. Pensjonsordningen har i 2013 gjort ytterligere avsetninger for å dekke de økte pensjonsforpliktelsene som følge av styrket uføretariff og dødelighetstariff (økt levealder).

I tillegg til økte pensjonsforpliktelser vil innføringen av nye krav til solvenskapital (Solvens II) for forsikringsbransjen og pensjonskasser være utfordrende for kapital situasjonen i pensjonsordningen fremover.

Om pensjonsordningen

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet forvalter pensjonsrettigheter til ansatte i hele apoteksektoren.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet ble opprettet i 1953 og er en lovfestet, kollektiv pensjonsordning.

Det vil si at apotekere og fast ansatte i apotek har rett og plikt til medlemskap i pensjonsordningen, dersom de har en gjennomsnittlig arbeidstid på minst 15 timer per uke.

I tillegg til ansatte ved 768 apotek har ordningen medlemmer fra enkelte andre virksomheter som har en nær tilknytning til farmasien, og som har søkt om særskilt medlemskap.

Administrasjon

Det er nedfelt i Lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet at ordningen skal administreres av Statens pensjonskasse, etter instruks gitt av Arbeids- og sosialdepartementet.

Styret for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er ordningens besluttsende organ. Styret ledes av administrerende direktør i Statens pensjonskasse, og har i tillegg fire styremedlemmer med personlige varamenn.

Styret oppnevnes av Arbeids- og sosialdepartementet for fire år om gangen, etter innstilling fra medlemmenes arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner. Av de oppnevnte medlemmene skal to representere arbeidsgiverne, mens farmasøytisk og teknisk personale har én representant hver.

Styret 2013

- Leder Finn Melbø, administrerende direktør i Statens pensjonskasse
- Stein Gjerding, sjefsøkonom i Spekter
- Vibeke H. Madsen, administrerende direktør i Virke
- Renate Messel Hegre, forhandlingsjef i Farmasiforbundet
- Edvin Alten Aarnes, generalsekretær i Norges Farmaceutiske Forening

Nøkkeltall 2013

Kunder og medlemmer		2013	2012	2011
Apotek i pensjonsordningen	Antall	768	738	707
Medlemmer	Antall	18 133	17 655	16 737
Yrkesaktive medlemmer*	Antall	7 274	7 125	6 689
Pensjonister*	Antall	4 295	4 144	3 803
Personer med rettigheter fra tidligere arbeidsforhold**	Antall	6 564	6 386	6 245

Tjenestepensjon		2013	2012	2011
Opptjente pensjonsrettigheter	Tusen kroner	5 947 896	5 412 346	4 966 839
Pensjonspremie	Tusen kroner	570 010	482 303	326 730
Utbetalte pensjoner	Tusen kroner	244 425	231 916	227 840

Kapitalforvaltning		2013	2012	2011
Fondsmidler i Apotekordningen	Mill. kroner	6 550	5 809	5 305
Årlig avkastning	Prosent	7,6	6,8	2,5

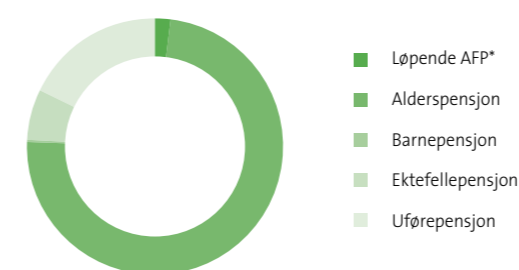
* Oppgitt antall er antall per polise. Et medlem kan ha mer enn en polise. F.eks. vil et medlem som mottar delvis uførepensjon fra pensjonsordningen, og arbeider delvis i aktiv stilling, ha to poliser som tilsvarer disse forholdene.

** Arbeider ikke lenger i virksomhet tilknyttet POA, men har pensjonsrettigheter hos oss (kalles også oppsatt pensjon).

PENSJON

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfatter alderspensjon, AFP, uførepensjon og etterlattepensjon.

Opptjente pensjonsrettigheter

AFP (løpende AFP*)	Tusen kroner	131 206
Alderspensjon	Tusen kroner	4 378 817
Barnpensjon	Tusen kroner	9 358
Ektefellepensjon	Tusen kroner	373 607
Uførepensjon	Tusen kroner	1 054 908
Totalt		5 947 896

* Løpende AFP er AFP-pensjoner under utbetaling.

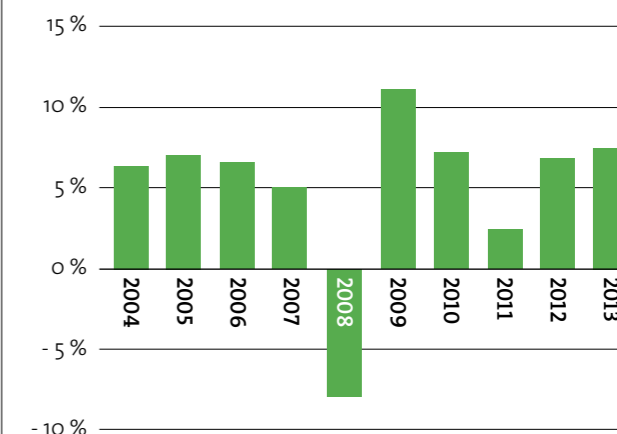
Opptjente rettigheter i ordningen økte med 536 millioner kroner fra 2012 til 2013. Alderspensjon utgjør 74 prosent av de totale opptjente rettighetene på 5 948 millioner kroner.

Les mer på side 11.

KAPITALFORVALTNING

Midlene i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er plassert i omløps- og anleggsobligasjoner, norske aksjer, eiendom, utenlandske aksjefond, hedgefond samt utlån til medlemmer.

Avkastning siste 10 år

Pr. 31.12.2013 utgjorde fondsmidlene ca. 6,6 milliarder kroner. Verdijustert avkastning på fondsmidlene ble 7,6 prosent i 2013.

Les mer på s. 12.

Pensjonssystemet

Privat eller offentlig? Innskudd eller ytelse?

Spørsmålene står i kø for den som skal orientere seg i pensjonsmarkedet. Her får du en kort innføring.

Det norske pensjonssystemet er tredelt. Det består av folketrygd, ulike tjenestepensjonsordninger og ulike former for egen pensjonssparing.

Egen pensjonssparing

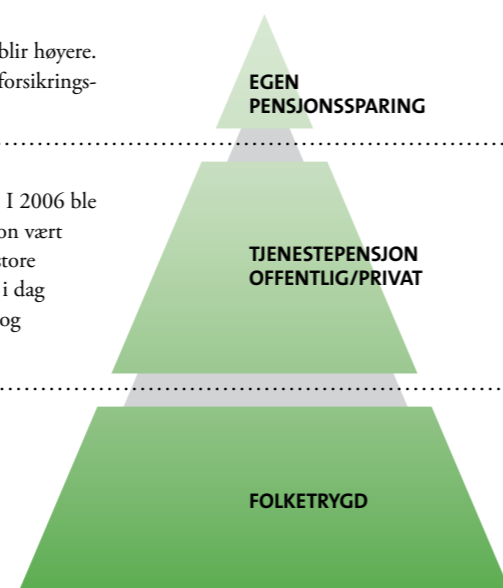
Hvis du ønsker det, kan du inngå frivillige spare- eller pensjonsavtaler slik at pensjonen blir høyere. Du kan for eksempel spare i fond eller tegne individuelle pensjonsavtaler hos bank eller forsikrings-selskap. Å nedbetale gjeld er også en form for sparing.

Tjenestepensjon

Tjenestepensjon tjenes opp når du er i et arbeidsforhold og er et tillegg til folketrygden. I 2006 ble det innført obligatorisk tjenestepensjon i Norge (OTP). Før den tid hadde tjenestepensjon vært obligatorisk i offentlige virksomheter og valgfritt i private virksomheter. Det innebar at store deler av arbeidstakerne i privat sektor ikke var med i en tjenestepensjonsordning. Det er i dag hovedsakelig personer som jobber mindre enn 20 prosent, ansatte i enkeltpersonforetak og frilansere uten ansettelsesforhold som ikke har obligatorisk tjenestepensjon.

Folketrygden

Folketrygden er en obligatorisk forsikrings- og pensjonsordning for alle som er bosatt i Norge. Ordningen administreres av Arbeids- og velferdsetaten (NAV) og finansieres løpende gjennom tilskudd fra statskassen. Folketrygden ble innført i Norge i 1967.

Tjenestepensjon

I dag er det ca. 2 230 000 nordmenn som har en tjenestepensjon gjennom sitt arbeidsforhold.

Det skilles mellom privat og offentlig tjenestepensjon. Offentlige arbeidsgivere har en ytelsesbasert pensjonsordning, mens private bedrifter har frem til 2014 kunnet velge mellom ytelsesbasert og innskuddsbasert pensjonsordning. Fra 2014 er det også innført et nytt tjenestepensjonsprodukt i privat sektor, som er en variant av innskuddsbasert pensjon.

Privat sektor

Ca. 1 400 000 arbeidstakere i privat sektor hadde tjenestepensjon ved utgangen av 2011, i følge tall fra Forskningsstiftelsen FAFO og Statistisk sentralbyrå. Ca. 300 000 av disse hadde ytelsespensjon, resten hadde innskuddspensjon.

Forsikringsselskaper er hovedaktører i det private tjenestepensjonsmarkedet, med DNB Liv og Storebrand som de to største.

Offentlig sektor

Ca. 830 000 arbeidstakerne som hadde tjenestepensjon ved utgangen av 2011, tilhørte offentlig sektor. Det vil si ansatte i stat, fylkeskommune, kommune, helseforetak og bedrifter med offentlig tilknytning. De to største leverandørene av offentlig tjenestepensjon er Statens pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

Skille mellom offentlig og privat tjenestepensjon

Mens innholdet i private tjenestepensjonsordninger kan være svært forskjellig, er offentlige tjenestepensjonsordninger et mer ensartet produkt. Alle offentlige ordninger er ytelsesbaserte bruttoordninger der arbeidsgiveren forplikter seg til en pensjonsutbetaling, som sammen med folketrygden skal utgjøre 66 prosent av sluttlønn før levealderjustering.

Nytt pensjonsprodukt i privat sektor

Det nye tjenestepensjonsproduktet i privat sektor, som ble innført i januar 2014, er i utgangspunktet svært likt en ordinær innskuddspensjon. Den største forskjellen er at det kan bestemmes at det enkelte medlems pensjonsbeholdning i opptjeningsperioden skal reguleres årlig. Det betyr i praksis at arbeidstakeren er garantert et fast nivå på pensjonen, og dette elementet ligner på ytelsesbaserte pensjoner. Derfor har dette produktet blitt kalt en hybridordning.

Noen forskjeller

Det er forskjeller i hva pensjonsordningene omfatter. Lov

om obligatorisk tjenestepensjon stiller krav til premie- og innskuddsfritak ved uførhet og yrkesskadeerstatning. Det stilles imidlertid ikke krav om uførepensjon og etterlattepensjon, og slike supplerende dekninger er ikke utbredt i private innskuddsordninger.

Offentlige tjenestepensjonsordninger tilbyr, i tillegg til alderspensjon, også uførepensjon og etterlattepensjon. I tillegg er alle arbeidstakere i Norge, uavhengig av offentlig eller privat sektor, omfattet av en yrkesskadeforsikring. Ansatte i offentlig sektor har også en gruppelevsforikring som en del av hovedavtalen i staten og i kommune-Norge.

Sammenligning av tjenestepensjonsordningene

	Ytelsespensjon – offentlig og privat	Ny tjenestepensjon – privat sektor	Innskuddspensjon – privat sektor
Hva er avtalt?	Utbetalingen	Innbetalingen	Innbetalingen
Hva blir pensjonen?	Avtalt prosentsats av sluttlønn	Sum innbetaling og regulering/avkastning	Sum innbetaling og avkastning
Opptjening	Avkortes ved mindre enn 30 års opptjening	Alle år teller	Alle år teller
Dødelighetsarv	Ja	Ja	Ingen
Regulering av pensjonsbeholdning	Reguleres med individuell lønnsvekst	Årlig regulering med generell lønnsvekst eller regulering med avkastning	Ingen garanti for regulering - avgjøres av avkastning og oppsparte midler
Regulering av pensjoner	Offentlig: lønnsvekst -0,75 Privat: Valgfritt iht. lønnsvekst eller avkastning	Valgfritt iht. lønnsvekst eller avkastning	I henhold til avkastning
Levealderjustering	Offentlig: Ja Privat: Nei	Ja	Ingen
Forvaltning av pensjonsmidlene	Kollektiv forvaltning	Mulighet for investeringsvalg for bedriften eller de ansatte. Ellers kollektiv forvaltning	Individuelt investeringsvalg
Avkastningsgaranti	Leverandøren stiller avkastningsgaranti	Leverandøren stiller 0-garanti, med mindre det er avtalt avkastningsordning (med investeringsvalg)	Ingen
Kostnader til forvaltning og administrasjon	Bedriften dekker alle kostnader i hele oppsparings- og utbetalingstiden - også om den ansatte slutter i bedriften	Bedriften dekker alle kostnader i hele oppsparings- og utbetalingstiden - også om den ansatte slutter i bedriften	Bedriften dekker kostnader frem til den ansatte slutter i bedriften. Den ansatte dekker selv kostnader etter det
Balansføring	Krav til balansføring av fremtidige forpliktelser	Krav til balansføring - mindre omfang enn ytelse	Ingen krav til balansføring

Pensjonssystemet i endring

Fra 2011 fikk vi nye pensjonsregler i Norge. Pensjonsreformen omfatter hele pensjonssystemet. Mye er på plass, men ikke alt er avklart.

Pensjonsreformen kom fordi det norske pensjonssystemet ikke lenger var bærekraftig. Vi lever lenger, og det blir stadig flere eldre og færre yngre i Norge. Det ble vurdert som nødvendig å bremse pensjonsutgiftene og etablere et nytt og bærekraftig pensjonssystem.

Nye regler i folketrygden

Reglene for ny opptjeningsmodell og alderspensjon fra folketrygden er innført og trådte i kraft 1.1.2011. Flere valgmuligheter, større muligheter til å kombinere jobb og pensjon, alleårsopptjening og levealdersjustering er virkemidler for å stimulere oss til å jobbe lenger. Endringene i folketrygden krever tilpasninger av tjenestepensjonsordningene i både privat og offentlig sektor. Det er også vedtatt nye regler i folketrygden for uførepensjon og alderspensjon til uføre.

Andre endringer som er gjennomført

- I lønnsoppgjøret i 2009 ble det vedtatt å videreføre reglene for offentlig tjenestepensjon, men med nødvendige tilpasninger til ny folketrygd. I offentlig sektor er nytt regelverk for offentlig tjenestepensjon vedtatt for årskullene 1943 – 1953, og gjelder for alderspensjon og AFP.
- I privat sektor er det også innført ny regulering av løpende pensjoner.

- I privat sektor ble det fra 1.1.2010 innført ny AFP. Det er også innført tilpasninger i pensjonslovene og de private tjenestepensjonsordninger. Fra 1.1.2013 ble det innført fritt investeringsvalg for de som har fripoliser.
- I januar 2014 ble det innført et nytt tjenestepensjonsprodukt i privat sektor. Dette er en variant av en innskuddspensjon.
- I mars 2014 ble det nye regelverket for offentlig uførepensjon vedtatt av Stortinget. Den nye ordningen, som trer i kraft 1.1.2015, er en påslagsmodell og skal ikke samordnes med uføretrygden i folketrygden.

Dette gjenstår i offentlig sektor

- *Alderspensjon.* I offentlig sektor er samordningsregelverket for alderspensjon for 1954 og yngre årskull ikke klart. I 2016 kan de første i 1954-kullet ta ut pensjon, og de må ha tilgang til informasjon i god tid før dette for å kunne ta kvalifiserte valg.
- *Etterlattepensjon:* Det er ikke kjent om det blir endringer i ektefelle- og barnepensjon.

Dette gjenstår i privat sektor

- *Videreføring av ytelsesordning:* I mars 2013 ga Finansdepartementet Banklovkommisjonen i oppdrag å utrede spørsmålet om en form for ytelsesbasert pensjonsordning i privat sektor. Det skal utredes om det er ønskelig og eventuelt mulig å etablere en form for ytelsesbasert kollektiv alderspensjon i privat sektor som er tilpasset ny opptjeningsmodell i folketrygden. Tidsrammen for dette arbeidet er foreløpig uklart.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet i pensjonsmarkedet

- Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er en lovfestet kollektiv pensjonsordning.
- Regelverket er tett knyttet til offentlig tjenestepensjon, og ordningen administreres av Statens pensjonskasse.
- Gjennom pensjonsreformen har endringer for offentlig tjenestepensjon også omfattet POA.
- Pensjonsordningen har 7 274 aktive medlemmer og 4 295 pensjonister. Ved utgangen av 2013 var 768 apotek omfattet av ordningen. I tillegg omfatter ordningen virksomheter som ikke er apotek, men er tilknyttet farmasi. POAs medlemmer kommer fra både privat og offentlig sektor.

- Medlemmer i ordningen har en ytelsespensjon. Det vil si at full alderspensjon fra folketrygden og POA er 66 prosent av sluttlønn ved full opptjening (360 måneder), før levealdersjustering. Pensjonsgrunnlaget er maksimert til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp.
- Pensjonen samordnes med folketrygden (bruttopenisjon).
- I tillegg til alderspensjon kan medlemmer ha rett til AFP, uførepensjon og etterlattepensjon.
- Arbeidsgivere og medlemmer betaler en prosentandel av pensjonsgrunnlaget (lønnen) i premie.

Verdien av medlemskapet:

Dette tilbyr pensjonsordningen

En god pensjonsordning handler om mer enn alderspensjon. Medlemskap i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfatter også avtalefestet pensjon (AFP), uførepensjon og etterlattepensjon. Medlemmer kan også søke om boliglån. Det betyr trygghet i alle livets faser.

Alderspensjon

Alderspensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden og er en livslang utbetaling. De fleste kan ta ut alderspensjon fra fylte 67 år. Aldersgrensen i pensjonsordningen er 70 år.

Størrelsen på pensjonen er avhengig av pensjonsgrunnlag, opptjeningstid og stillingsstørrelse.

Pensjonsgrunnlaget tilsvare vanligvis den faste lønnen arbeidstakeren har når han eller hun fratrer stillingen, opp til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). 1 G var 85 245 kroner per 01.05.2013. Opptjeningstid er den tiden arbeidstaker har vært medlem i pensjonsordningen. Full opptjeningstid er 30 år (360 måneder).

Pensjonsordningen har en såkalt bruttogaranti som gjør at pensjonen vanligvis utgjør minst 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjeningstid. Dersom arbeidstakeren har jobbet deltid, eller har kortere opptjeningstid enn 360 måneder, vil pensjonen reduseres.

Alderspensjonen levealdersjusteres fra 67 år. Det vil si at det ved uttak av pensjon tas hensyn til forventet levealder.

Levealdersjusteringen gjør at pensjonen kan bli mindre enn 66 prosent av sluttlønnen selv om man har full opptjening. De som er født i 1958 eller tidligere, får en individuell garanti som sikrer dem 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening, når de fyller 67 år.

Avtalefestet pensjon

Medlemmer i pensjonsordningen kan ha rett til avtalefestet pensjon (AFP) fra fylte 62 år. Medlemmer som ikke er arbeidstakere, f.eks. apotekere som selv eiere apoteket, har ikke rett til AFP.

Når et medlem er mellom 62 og 65 år, er det NAV som står for administrasjon av ordningen og pensjonen beregnes alltid etter reglene i folketrygden. Størrelsen på pensjonen fra 62 år vil som hovedregel tilsvare den alderspensjonen uten levealdersjustering medlemmet ville fått fra folketrygden hvis han eller hun hadde fortsatt å arbeide frem til fylte 67 år, pluss et AFP-tillegg på 1 700 kroner pr. måned.

Fra fylte 65 år beregnes AFP etter reglene i folketrygden eller etter Pensjonsordningen for apotekvirksomhets beregningsmetode for alderspensjon. POA sammenligner disse to beregningene og utbetaler den høyeste ytelsen. Ved fylte 67 år endres AFP til alderspensjon.

AFP fra pensjonsordningen kan ikke kombineres med uttak av alderspensjon fra folketrygden.

Uførepensjon

Uførepensjon kan innvilges medlemmer som blir arbeidsuføre på grunn av sykdom eller skade, og som følge av dette må redusere eller slutte i sin stilling. Uførepensjon kan innvilges fast eller midlertidig, og for hele eller deler av stillingen.

Full uførepensjon utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For uførepensjon medregnes den opptjeningstiden som kunne vært oppnådd om en var frisk og kunne fortsatt i stillingen fram til aldersgrensen.

Uførepensjon beregnes ut ifra stillingsstørrelsen på det tidspunkt uførheten oppstår. Uførepensjon levealdersjusteres ikke.

Etterlattepensjon

Ved dødsfall kan etterlatte ha rett til etterlattepensjon. Pensjonen skal dekke noe av inntektstapet familien får. Det finnes to typer etterlattepensjon; ektefellepensjon og barnepensjon.

Fra og med 2001 ble det innført nye regler for beregning av etterlattepensjoner. Med de nye reglene gikk etterlattepensjonsordningen over fra å være en bruttoordning, slik reglene er for de andre pensjonstypene i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, til å bli en nettoordning.

Etter de nye reglene beregnes etterlattepensjonen som en fast prosentsats av avdødes pensjonsgrunnlag. Etterlattepensjonen skal verken inntektsprøves eller samordnes med ytelser fra folketrygden.

De nye nettoreglene gjelder imidlertid ikke alle. Vi vil derfor i lang tid ha overgangsordninger som gjør at det gamle regelverket, eller bruttoordningen, fortsatt vil bli brukt i mange tilfeller.

01.02.2010 kom en lovendring som likestilte enker og enkemenn ved beregning av etterlattepensjon. Det innebar at en gruppe enkemenn i pensjonsordningen fikk rett til etterbetaling av etterlattepensjon. Dette gjaldt enkemenn der etterlattepensjonen startet 01.01.1994 eller senere, og der medlemmet hadde opptjeningstid etter 31.12.1993.

Når du slutter i stilling: Oppsatt pensjon

Arbeidstakere som slutter helt i medlemspliktig stilling uten å gå over på pensjon, har rett til en fremtidig pensjon fra pensjonsordningen. Dette kalles oppsatt pensjon. En oppsatt pensjon utbetales ved stillingens aldersgrense, eller når det innvilges alders- eller uførepensjon fra folketrygden. Oppsatt alderspensjon kan tidligst utbetales fra 67 år. For å ha rett til oppsatt pensjon må samlet opptjeningstid være minst tre år.

Overføringsavtalen

Overføringsavtalen er en avtale mellom de fleste offentlige pensjonsordninger i Norge. Avtalen innebærer at hvis du tidligere har opptjent pensjonsrettigheter i andre ordninger, blir disse overført til den siste og utbetalende ordningen når

du pensjonerer deg. Pensjonsberegningen skjer etter reglene i denne siste ordningen.

Fra 01.02.2003 opphørte overføringsavtalen for nye medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, og for medlemmer som sluttet før denne datoen med mindre enn seks måneders opptjening. De som ble medlem før denne datoen, kommer inn under avtalen om overføring av pensjonsrettigheter. For de som ble medlem etter 01.02.2003 vil rettigheter opptjent i de ulike ordningene bli fastsatt i hver enkelt ordning. De vil altså ikke bli overført til den siste og utbetalende ordningen.

Samordning med folketrygden

For å få pensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, er det et vilkår at medlemmet tar ut de ytelsene han eller hun har rett til fra folketrygden.

Alle pensjonstypene, med unntak av ektefellepensjon etter nettoreglene, samordnes med ytelsene fra andre offentlige pensjons- og trygdeordninger, først og fremst folketrygden. Endringer i folketrygdens satser har derfor stor betydning for samordningsfradragets størrelse.

Regulering av pensjoner

Dersom pensjonsordningens økonomi tillater det, kan pensjoner fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet reguleres etter vedtak i styret. Styret vurderer reguleringen i forhold til forventet lønnsvekst i apotekbransjen og reguleringen av folketrygdens pensjoner.

Det er pensjoner før samordning med andre ytelsene som blir regulert etter vedtak i styret. Samordningsfradrag reguleres etter samme satser som i folketrygden.

Som utgangspunkt for reguleringen fra 01.05.2013 la styret til grunn en lønnsvekst i apoteksektoren på 3,5 prosent. POA følger ellers de samme prinsippene for regulering som de offentlige tjenestepensjonsordningene. Dette innebærer at reguleringen av alderspensjoner og AFP, samt av uføre- og etterlattepensjoner fra 67 år, fratrekkes 0,75 prosent.

Pensjonsforpliktelse

Forsikringstekniske avsetninger i Pensjonsordning for apotekvirksomhet økte med 536 millioner kroner i 2013. Per 31.12.2013 er pensjonsforpliktelsen estimert til 5 948 millioner kroner.

Forsikringsteknisk beregning av forpliktelsen baserer seg på forutsetningen om at Pensjonsordning for apotekvirksomhet fortsetter å være operativ så lenge det er knyttet forpliktelser til de som er medlemmer per 31.12.2013.

Årets forsikringsresultat er beregnet til 207 millioner kroner før avsetning til kursreguleringsfond og særskilte avsetninger. Dette gir en overfinansiering per 31.12.2013 på 754 millioner eller 12,7 prosent av premiereserve. Vi ser altså effekten av økende premieinntekter og en god avkastning. Overfinansieringen utgjør ordningens egenkapital. Dette er nødvendig bufferkapital for å møte utfordringer knyttet til økt avsetningsbehov som ligger i markedet rundt solvenskapitalkrav (Solvens II) og ny dødelighetstariff (K2013) de nærmeste årene, og for å kunne stå imot tilfeldig risiko som ikke er dekket av premien.

Forsikringsresultatet

Forsikringsresultatet er positivt og kan splittes opp i renteresultat, risikoresultat og øvrig resultat.

Renteresultat

Renteresultatet er positivt, som vil si at faktisk avkastning har vært høyere enn grunnlagsrenten på 3 prosent. Forventet avkastning som er lagt til grunn i premiesatsen er 5 prosent. Reell avkastning for 2013 viste seg å bli høyere enn vår forventning.

Risikoresultatet

Risikoresultatet er positivt, en betydelig forbedring fra regnskapsåret 2012. Forbedringen kan hovedsakelig forklares med nedgang i risikoutgifter for uføre som følge av styrket uføretariff som er fullt implementert for alle medlemmer i 2013 og justeringer for barnetilleggene relatert til uførepensjonister i systemet som fører til frigjøring av reserve.

Øvrig resultat

Forskjellen mellom den premien som er fakturert ordningen og den beregnede premien gitt de hendelser som er inntruffet i 2013, kommer inn som et eget resultat i forsikringsoppgjøret.

Denne posten er for 2013 negativ, som betyr at den fakturerte premien ikke dekker de faktiske påløpte pensjonskostnadene i 2013. Effekten av oppreservering for uførhet og dødelighet utgjør en stor del av øvrig resultat, samt effektene på reserven etter justering av avsetningsbehov på uførepensjonister med barnetillegg.

Vurdering av økonomisk situasjon

Den økonomiske situasjon er fortsatt noe utfordrende, men tilfredsstillende som følge av forbedret buffer gjennom 2013. I regnskapsåret 2013 er det gjennomført tre styrkende tiltak på passivasiden. Dette gjelder styrking av uføre- og dødelighetstariff (K2005) og finansiering av disse, samt særskilt avsetning knyttet til ny dødelighetstariff (K2013) der reservekravet forventes å øke fra gjeldende dødelighetstariff K2005 med marginer. Tiltakene innebærer følgende:

Implementering av styrket uføretariff med virkning fra 1.1.2012 i systemet ble avsluttet i 2013 med endelig effekt til underkant av 90 millioner. Som følge av økt overdekning i ordningen ble det besluttet at den opprinnelige femårige oppreserveringsplanen forseres og sluttføres i 2013. Totalt ble det dermed avsatt 58 millioner ekstra i 2013.

Dødelighetstariff ble oppdatert i 2010 fra K1963 til K2005. Tariffen ble innført uten Finanstilsynets pålagte sikkerhetsmarginer på 10 % og 15 % for hhv. kvinner og menn. Kostnad knyttet til styrking av K2005 ble besluttet finansiert med en treårig oppreserveringsplan fra 2011. Det ble avsatt 24 millioner årlig i 2011, 2012 og 2013. I 2013 ble det besluttet å belaste regnskapet med ca. 88 millioner ekstra for å møte avsetningsbehovet knyttet til økningen i levealder.

Finanstilsynets besluttet at det skal innføres et nytt dødelighetsgrunnlag (K2013) for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringselskaper og pensjonskasser med virkning fra 1.1.2014. Finansnæringen har fått inntil 7 år på oppreserveringen, med første år 2014. Det er besluttet at også POA skal avsette til K2013. Det ble i 2013 avsatt 100 millioner til den nye dødelighetstariffen K2013.

Endelige regler for ny uførepensjon for offentlige pensjonsordninger ble vedtatt av Stortinget i 2013 med virkning fra 1.1.2015. Dette vil redusere uføreavsetningene i ordningen fra 2015.

Les mer om pensjonsordningen: www.spk.no/apotekordningen

Ord og uttrykk om pensjon: [se side 46](#)

Kapitalforvaltning

Kapitalforvaltningsområdet leverte en verdjustert avkastning på hele 7,55 prosent i 2013. Midler til forvaltning økte med over 700 millioner gjennom året, og var på 6,55 milliarder ved utgangen av desember.

Kapitalforvaltningen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) skal bidra til at ordningen kan oppfylle sine langsiktige forpliktelser uten for store variasjoner i premien. Målet for kapitalforvaltningen i ordningen er å oppnå så høy avkastning som mulig innenfor tilgjengelig risikokapasitet. Tilgjengelig risikokapasitet defineres ut ifra sannsynlighet for å kunne opprettholde videre normal drift.

Investeringsstrategien til POA er vedtatt av styret i ordningen. Strategien slår fast at risikonivået i investeringsporteføljen skal være slik at sannsynligheten for at ordningen kan tilfredsstillende lovpålagte egenkapitalkrav er minst 99 prosent. Fordelingen av midlene i porteføljen skal oppfylle en målsetning om tilfredsstillende langsiktig avkastningspotensial kombinert med en stor grad av diversifisering, det vil si spredning av risiko på ulike aktiva.

Gode resultater

Total avkastning på pensjonsordningens midler for 2013 ble 7,55 prosent (verdjustert). Dette er vesentlig bedre enn

avkastning for sammenlignbar referanseindeks som ble på 5,01 prosent. Tidsvektet avkastning ble på 7,51 prosent. Som det fremgår av tabellen under har alle aktivaklasser gitt positive og gode bidrag til avkastningen for året 2013 som helhet. Både norske og utenlandske aksjemarkeder har hatt en god utvikling gjennom 2013 og aksjeporteføljene har gitt gode bidrag til årets resultat. Renteinvesteringene bidro også godt til totalresultatet til tross for lave rentenivåer, som følge av god uttelling fra kreditteksponering i omløpsporteføljen. POAs anleggsinvesteringer gir fortsatt en god prosentavkastning, men investert beløp i denne aktivaklassen sank betydelig gjennom året.

Svingninger i resultater er helt normalt og som forventet for en investeringsportefølje med moderat risiko - slik som POA. Figuren på neste side viser årlig avkastning på fondsmidlene siste 10 år. Som det fremgår av figuren har POA kun hatt ett år med negativ avkastning i perioden, ved starten på finanskrisen i 2008. Snittavkastningen for 10-årsperioden har vært på 5,22 prosent (tidsvektet avkastning).

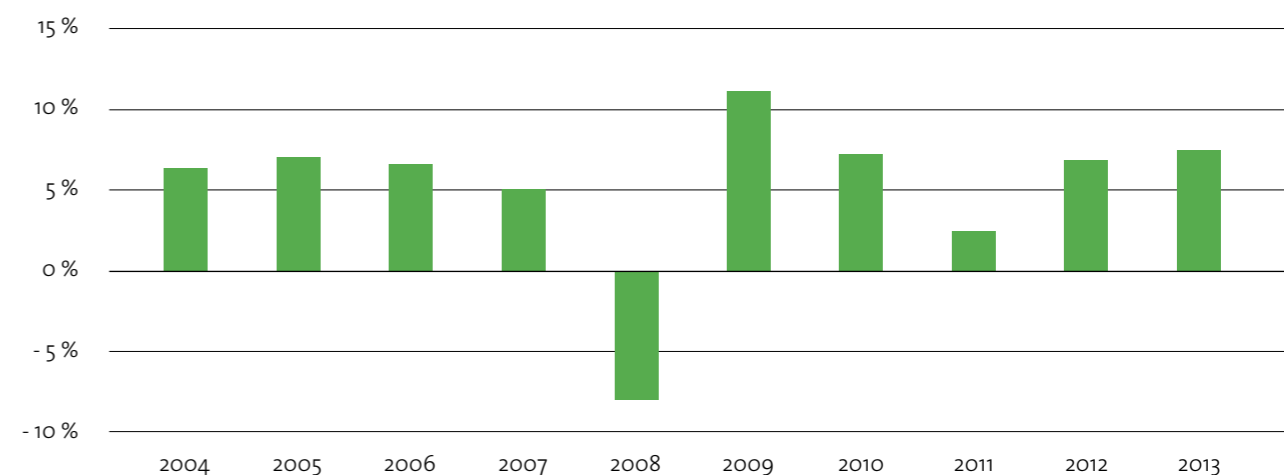
Avkastning og referansevekt for de ulike aktivaklassene

Aktivaklasse	Ref. vekt	Avkastning
Renteinvesteringer – omløp	59,0 %	4,1 %
Renteinvesteringer – anlegg	7,6 %	6,5 %
Norske aksjer	5,1 %	23,5 %
Aksjer utland (lokal valuta)*	10,1 %	24,3 %
Eiendom	9,3 %	5,4 %
Hedgefond (lokal valuta)*	2,4 %	5,7 %
Utlån til medlemmer og bankinnskudd **	6,6 %	3,3 %

* Pensjonsordningen har gjennom året sikret tilnærmet all valutaeksponering. Bidraget fra sikringene er tatt med i totalavkastningen.

** Allokering gjelder utlån og bank samlet, avkastning gjelder for utlån til medlemmer.

Årlig avkastning

Forvaltningen av POA utføres i henhold til lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet med tilhørende administrasjonsinstruks. Gjeldende administrasjonsinstruks ble fastsatt i 2011 og slår fast at forvaltningen av POA så langt som mulig skal følge det samme regelverket som tilsvarende pensjonsordninger, dvs. forsikringsvirksomhetsloven med forskrifter. Regelverksendringer som følger av EØS-avtalen (Solvency), forventes implementert i norsk lov innen starten av 2016, noe som vil medføre betydelige endringer i rammeverk for bransjen. Hvordan disse endringene vil slå ut for pensjonskassene, er foreløpig ikke endelig klarlagt. Finanstilsynet har imidlertid de siste årene økt rapporteringskravene knyttet til stresstesting for pensjonskasser, slik at disse i stor grad tilsvarer det som gjelder for livsforsikringsselskaper. POA er ikke rapporteringspliktig til Finanstilsynet, men beregner og rapporterer kvartalsvis stresstester til styret. Beregninger av kapitalkrav som skal dekke opp for markedsrisiko på eiendelssiden, er basert på den metodikken som Finanstilsynet har fastsatt.

I takt med at stadig flere av kundene til pensjonsordningen underlegges internasjonale regnskapsstandarder, har kravene til hyppighet og omfang av regnskapsrapportering økt. Med bakgrunn i denne utviklingen, samt for å imøtekomme kundenes behov for å følge utviklingen i plassering og avkastning for ordningens midler, har POA ved årsskiftet for første gang publisert en kundesrapport for kapitalforvaltningen i ordningen. Rapporten vil bli publisert kvartalsvis fremover.

SPK har i lengre tid lagt vekt på at kapitalforvaltningen skal gjennomføres på en profesjonell og effektiv måte, og at styring og kontroll så langt mulig og hensiktsmessig skal følge myndighetspålagte krav. SPK kapitalforvaltning innførte allerede i 2009 en investeringsstrategi basert på helhetlig risikoteknikk for ordningen, og er derfor godt rustet til å møte fremtidige regelverkskrav for bransjen. Gjennom 2014 vil kapitalforvaltningsavdelingen fortsette arbeidet med å tilpasse seg de krav som stilles til dagens forvaltere av pensjonsmidler.

Utfordringer for pensjonskassene

De siste årene har vært utfordrende for tilbydere av ytelsespensjonsordninger i det norske markedet. Etter finanskrisen i 2008 har rentenivået i Norge vært lavt. Rentenivået påvirkes i stor grad av internasjonale forhold, mens lønnsnivået i Norge i større grad påvirkes av nasjonale forhold. Den norske lønnsveksten har i flere år vært høy i forhold til andre land og er nå uvanlig høy sammenlignet med rentenivået. Denne situasjonen har medført at pensjonsforpliktelsene har vokst vesentlig raskere enn pensjonsmidlene. For å unngå forringelse av egenkapitalandelen - og dermed ordningens risikokapasitet - måtte premieinnbetalingene økes. POA har de siste par årene gjennomlevd en utfordrende kapital situasjon, men tiltak på premiesiden kombinert med god avkastning på midlene har hatt god effekt og egenkapitalsituasjonen er nå tilfredsstillende.

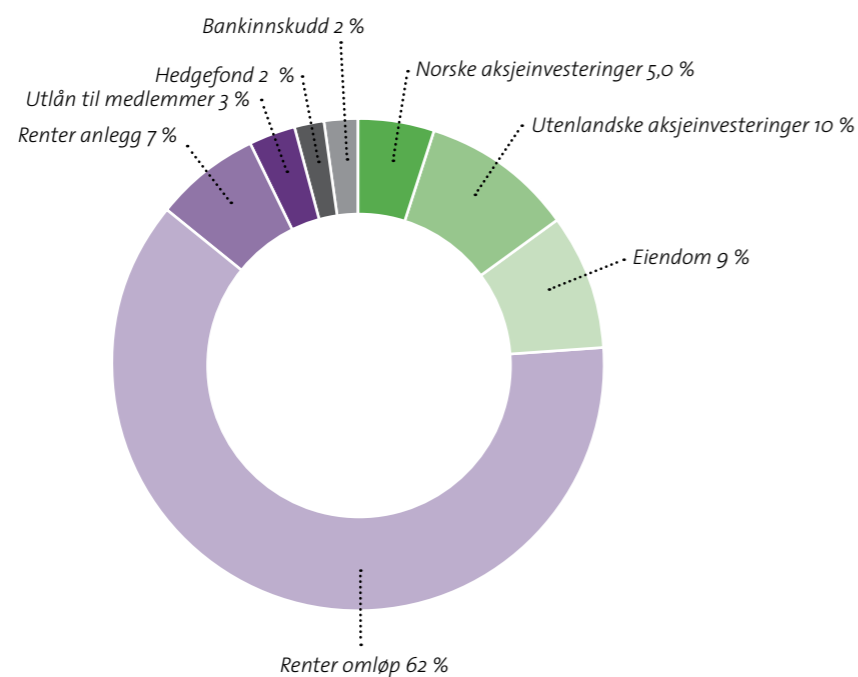
Aktivaallokering og utsikter for 2014

Pensjonsordningen forvaltet ved utgangen av 2013 totale midler på 6 550 millioner kroner. Dette er en økning på 741 millioner gjennom året. Midler til forvaltning

forventes fortsatt å vokse gjennom 2014 som følge av likviditetsoverskudd i ordningen.

Strategien for aktivaallokering inn i 2014 er satt for å opprettholde en samlet moderat risikoprofil for pensjonsordningen gjennom en portefølje med god spredning av risiko på flere aktivaklasser med ulike risiko og avkastningsforventinger. Kapitalforvaltningen har levert meget god avkastning de siste årene, men med et fortsatt lavt rentenivå er det utfordrende å finne aktivaklasser som gir god uttelling uten at risikoen blir for høy. For eksempel er kredittmarginene i det norske rentemarkedet betydelig redusert i forhold til ved inngangen av fjoråret. Avkastningsforventningene fremover er derfor moderate. Porteføljekteknene justeres på løpende basis for å høste mest mulig risikopremier der det synes mulig å få mest igjen for å ta risiko. Vi vurderer å inkludere enkelte nye aktivaklasser og investeringsløsninger i løpet av året for å oppnå ytterligere risikospredning og uttelling på den markedsrisikoen POA tar.

Figuren under viser strategisk allokering i ulike aktivaklasser ved inngangen til 2014.

Låneordningen

Låneordningen er et tilbud til alle medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. Lånerammen er 1 200 000 kroner per medlem.

Lånet skal være sikret ved pant i fast eiendom eller i boligens adkomst dokumenter. Det er mulig å låne til kjøp av egen bolig, utvidelse eller ombygging av egen bolig, samt refinansiering av boliglån.

Per 31.12.2013 var rentesatsen for boliglån 3,5 prosent.

Ved utgangen av 2013 var det 318 lån i ordningen. Dette er en reduksjon på 13 prosent fra 2012.

Låneporteføljen fordelt seg slik:

	Antall lån	Beløp i kroner
Lån til bolig	307	202 442 969
Statsgaranterte gjeldsbrevlån	8	3 666 604
Lån til apoteklokaler	3	301 200
Totalt	318	206 410 773

Styrets beretning

Årsberetning 2013 for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) er en lovfestet tjenestepensjonsordning for apotekere og ansatte i apotekene. Ordningen er opprettet i medhold av lov av 26. juni 1953 nr. 11 om Pensjonsordning for apotekvirksomhet. Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) har utarbeidet administrasjonsinstruks for pensjonsordningen.

Administrasjonsinstruksen inneholder bestemmelser om styrets ansvar og myndighet, krav til kapitalforvaltningen og rammer for plassering av fondsmidlene. Instruksen legger til grunn at pensjonsordningen skal forvaltes som en pensjonskasse underlagt lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven), med tilhørende forskrifter og forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning.

Pensjonsordningen skal etter loven administreres av Statens pensjonskasse, Oslo. Ved utgangen av 2013 har pensjonsordningen tre mannlige ansatte. Alle ansatte er kapitalforvaltere. Den løpende oppfølgingen av ansatte skjer gjennom Statens pensjonskasse.

Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling på grunn av kjønn, rase, alder eller etnisk bakgrunn i POA.

Pensjonsordningen har retningslinjer for etisk ansvarlige investeringer. Retningslinjen er utformet med utgangspunkt i retningslinjer for Folketrygdfondet (Statens pensjonsfond – innland). Videre legger pensjonsordningen KLPs liste over ekskluderte selskaper til grunn for hvilke enkeltelskaper pensjonsordningen ikke skal investere i.

Styret bestod pr. 31.12.2013 av 5 medlemmer. Styret ledes av administrerende direktør i Statens pensjonskasse. De øvrige styremedlemmene representerer Hovedorganisasjonen Virke, Arbeidsgiverforeningen Spekter, Norges Farmaceutiske Forening og Farmasiforbundet. Styret i pensjonsordningen har gjennom året hatt 7 styremøter og behandlet 43 saker.

Pensjonsordningen driver ikke virksomhet som påvirker det ytre miljø.

Medlemmer, inn- og utbetalinger

Ved utgangen av 2013 var ansatte ved 768 apotek medlemmer i pensjonsordningen. Dette er en økning på 30 apotek fra 2012. Pensjonsordningen omfatter også medlemmer som ikke er ansatt ved apotek, men som er ansatt i andre stillinger knyttet til farmasien. Det var i alt 7 274 aktive medlemmer og 4 295 pensjonister. Det er i 2013 innbetalt i alt 559 millioner kroner i premier mot 427 millioner kroner i 2012. Videre ble det utbetalt 244 millioner kroner i pensjoner mot 232 millioner kroner i 2012. Fakturert, men ikke innbetalt premie, utgjorde i alt 150 millioner kroner ved årsskiftet.

Premiesatsen har i 2013 vært 18,1 prosent. Premien fordeles mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Arbeidstakerne har betalt en premie på 3,4 prosent av pensjonsgrunnlaget, mens arbeidsgiverne har betalt en premie på 14,7 prosent.

Pensjonene ble i 2013 regulert med utgangspunkt i en faktor på 3,50 prosent. På samme måte som i folketrygden trekkes en fast faktor på 0,75 prosent fra ved reguleringen av de fleste pensjonene. Dette ga en økning i samlet pensjon på minimum 2,72 prosent.

Finansiell risiko

Styret har vedtatt en investeringsstrategi som setter rammer for hvilken risiko som kan tas, og hvilke typer investeringer som kan foretas. Strategien innebærer at kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv og med moderat risiko. Pr. 31.12.2013 var andelen aksjer, aksjefond og hedgefond 17 prosent av den totale forvaltningskapitalen. Investeringsstrategien og fullmaktsstrukturen gir etter styrets vurdering god kontroll med forvaltningen av ordningens midler.

Det har vært noen forfall av anleggsobligasjoner i 2013. Porteføljen av anleggsobligasjoner utgjør ved utgangen av

året 7 prosent av den totale forvaltningskapitalen, noe lavere andel enn året før. Løpende avkastning fra denne porteføljen er om lag 6,5 prosent.

Forsikringsrisiko

Risikostyringen på investeringssiden og risikostyringen knyttet til de forsikringstekniske avsetningene ses i sammenheng. De forsikringstekniske avsetningene er forpliktelse med lang tidshorisont. Generelt bør derfor også kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv.

Det forsikringstekniske oppgjøret for 2013 er basert på beregningsgrunnlaget K2005 med grunnlagsrente på 3 prosent. Det er gjort tillegg for 15 % sikkerhetsmargin for dødelighet i forhold til tariffen K2005. Uføreforutsetningen er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2,5. Styrkingen med faktor på 2,5 ble ferdig oppreservert i 2013.

Resultat

Årets resultat viser et overskudd på 42 millioner kroner. Netto resultat knyttet til finansielle eiendeler er positivt med 452 millioner kroner, inkludert endring i urealiserte gevinster og tap. Alle aktivklasser har gitt positive bidrag til avkastningen for 2013 som helhet.

Det er avsatt urealiserte kursgevinster på 165 millioner kroner til kursreguleringsfondet i 2013. Dette har redusert resultatet i 2013 tilsvarende.

Det er bokført en økning i pensjonsforpliktelsene (premiereserven) i 2013 på totalt 536 millioner kroner. Den sterke økningen har blant annet sammenheng med oppreservering for sikkerhetsmargin for dødelighet (økt levealder) i 2013. Videre øker pensjonsforpliktelsene også som følge av styrket uføretariff i 2013 for å sikre tilstrekkelig avsetning for uføre for fremtiden.

Årets overskudd på 42 millioner kroner avsettes til annen opptjent egenkapital.

Økonomisk stilling

Pensjonsordningen har pr. 31.12.2013 en forvaltningskapital på 6 728 millioner kroner. Av forvaltningskapitalen er ca. 65 prosent plassert i obligasjoner og obligasjonsfond, 17 prosent i aksjer, aksjefond og hedgefond, 9 prosent i bygninger og faste eiendommer, 3 prosent i utlån, 4 prosent i bankinnskudd mens øvrige balanseposter utgjør 2 prosent.

Pr. 31.12.2013 utgjør annen opptjent egenkapital 463 millioner kroner. Dette er en økning på 42 millioner kroner fra 2012. Pensjonsordningen har beregnet kapitaldekningskrav i henhold til kravene som gjelder for private pensjonskasser. Pr. 31.12.2013 utgjør beregnet kapitaldekningskrav 271 millioner kroner og skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital.

Ordningens frie egenkapital, som består av annen opptjent egenkapital utover kapitaldekningskravet, utgjør i alt 192 millioner kroner ved årets utgang. Dette er nødvendig buffer for å stå imot tilfeldig risiko som ikke er dekket av premien. Bufferen tilsvarende 2,9 prosent av totalkapitalen.

Pr. 31.12.2013 er det avsatt 291 millioner kroner i netto urealiserte kursgevinster til kursreguleringsfond. Kursreguleringsfondet er en buffer mot eventuelle fremtidige kursfall.

Pensjonsordningen beregner kapitalbehov basert på Finanstilsynets stresstester for eiendelssiden etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser. Stresstestene viser ordningens evne til å tåle tap uten at det truer ordningens videre drift.

Pensjonsordningen hadde ved inngangen til 2013 ikke en bufferkapital som tilfredstilte kapitalbehovet som følger av stresstestene. Tiltak som styret tidligere har besluttet på premiesiden bidro sammen med god avkastning fra kapitalforvaltningen til å styrke bufferkapitalen gjennom 2013. Avkastningen (tidsvektet) på 7,5 prosent i 2013 var bedre enn det som ble lagt til grunn ved inngangen til året og også bedre enn sammenlignbar referanseindeks.

De forsikringsmessige avsetningene har økt kraftig de senere årene og viser en fortsatt vekst. Styrking av dødelighetstariffen som følge av økt levealder vil øke avsetningene ytterligere fremover.

Veksten i de forsikringsmessige avsetningene samtidig med fortsatt lave rentenivåer gjør det krevende å sikre en tilfredsstillende bufferkapital i ordningen. De tiltak styret tidligere har gjennomført, har imidlertid bidratt til å styrke bufferkapitalen gjennom 2013. Tiltakene bidrar også til å kunne sikre en bedre kapital situasjon for ordningen fremover.

Oppsummering

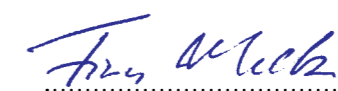
Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. Pensjonsordningen har pr. 31.12.2013 foretatt forsikringsmessige avsetninger i samsvar med lov av 26. juni 1953 nr. 11 om Pensjonsordning for apotekvirksomhet.

Årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet gir etter styrets oppfatning tilfredsstillende informasjon for å bedømme resultatet av pensjonsordningens virksomhet i 2013 og den økonomiske stillingen ved utgangen av året.

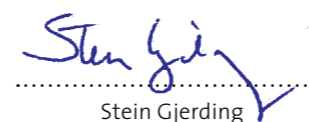
Bufferkapitalen er styrket gjennom året og tilfredsstillende pr. 31.12.2013 kapitalbehovet basert på Finanstilsynets stresstest med moderate stressfaktorer for eiendelssiden. Lave rentenivåer, sammen med veksten i pensjonsforpliktelsene er en utfordring for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet og for bransjen generelt. Dette gjør at det vil være utfordrende å sikre en tilfredsstillende økonomi i pensjonsordningen fremover.

Styret mener at den økonomiske stillingen ved årsskiftet og den vedtatte investeringsstrategien gir et tilfredsstillende grunnlag for å sikre økonomien i pensjonsordningen. Forutsetningen om fortsatt drift er således til stede.

Oslo, 10. april 2014

Finn Melbø (leder)

Stein Gjerding

Vibeke Hammer Madsen

Edvin Alten Aarnes

Renate Messel Hegre

Regnskap

Resultatregnskap 2013

	Note	2013	2012
Teknisk regnskap			
Premieinntekter			
Premieinntekter	16	570 009 660	482 303 118
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		170 480 629	184 448 549
Netto driftsinntekt fra eiendomsfond		31 349 827	25 990 470
Verdiendringer på investeringer		163 289 323	133 981 094
Realisert gevinst og tap på investeringer		62 604 454	7 853 220
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	20	427 724 233	352 273 333
Forsikringsytelser			
Utbetalte pensjoner	17	244 424 668	231 916 250
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser			
Endring i premiereserve	12	535 550 262	445 506 776
Endring i særskilte forpliktelser		0	-24 400 000
Endring i kursreguleringsfond		164 984 700	126 325 157
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	21	700 534 962	547 431 933
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader	18	18 640 121	16 766 355
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	19	15 234 860	26 996 488
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		33 874 981	43 762 843
Resultat av teknisk regnskap		18 899 282	11 465 425
Ikke-teknisk regnskap			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		9 673 850	9 017 775
Netto driftsinntekt fra eiendomsfond		1 778 932	1 270 686
Verdiendringer på investeringer		9 265 783	6 550 398
Realisert gevinst og tap på investeringer		3 552 463	383 948
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	20	24 271 028	17 222 807
Andre inntekter			
Renteinntekter bankinnskudd drift		90 339	184 894
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader	18	1 129 756	819 715
Resultat av ikke-teknisk regnskap		23 231 612	16 587 986
Totalresultat		42 130 893	28 053 411
Overføringer og disponeringer			
Avsatt til/overført fra(-) annen opptjent egenkapital	13, 14, 21	42 130 893	28 053 411
Sum disponeringer		42 130 893	28 053 411

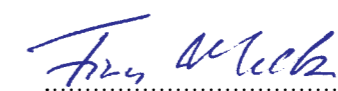
Balanse pr. 31.12.2013: Eiendeler

	Note	31.12.13	31.12.12
Eiendeler i selskapsporteføljen			
Investeringer			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	2	21 988 364	39 797 864
Bolig- og forretningslån	3	9 085 205	10 485 245
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		31 073 569	50 283 109
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	4,7	77 477 825	80 020 052
Obligasjoner	5,7	170 443 753	136 217 030
Finansielle derivater	6,7	19 776	589 471
Bankinnskudd	8	9 829 510	3 678 531
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		257 770 864	220 505 084
Sum investeringer i selskapsporteføljen		288 844 433	270 788 192
Fordringer			
Kundefordringer	9	150 531 299	126 672 916
Andre eiendeler			
Bankinnskudd drift	8	5 000 667	8 999 777
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjent ikke fakturert premie		5 550 000	18 450 000
Opptjent utbytte		4 596 688	3 626 792
Forskuddsbetalte kostnader		48 820	45 700
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		10 195 508	22 122 492
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		454 571 907	428 583 378
Eiendeler i kundeporteføljene			
Investeringer i kollektivporteføljen			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	2	477 574 967	814 020 983
Bolig- og forretningslån	3	197 325 568	214 464 004
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		674 900 535	1 028 484 987
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	4,7	1 682 775 005	1 636 721 048
Obligasjoner	5,7	3 701 942 918	2 786 167 639
Finansielle derivater	6,7	429 526	12 056 975
Bankinnskudd	8	213 491 459	75 240 248
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		5 598 638 908	4 510 185 908
Sum investeringer i kollektivporteføljen		6 273 539 443	5 538 670 896
Sum eiendeler i kundeporteføljene		6 273 539 443	5 538 670 896
Sum eiendeler		6 728 111 350	5 967 254 274

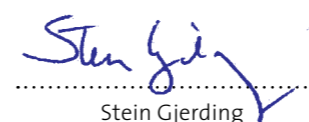
Balanse pr. 31.12.2013: Egenkapital og forpliktelser

	Note	31.12.13	31.12.12
Opptjent egenkapital			
Risikoutjevningfond	10	0	0
Annen opptjent egenkapital	11, 13	462 809 431	420 678 538
Sum opptjent egenkapital	11, 14, 15	462 809 431	420 678 538
Forsikringsforpliktelser			
Premiereserve	12	5 947 896 000	5 412 345 739
Tilleggsavsetning		0	0
Kursreguleringsfond		291 309 857	126 325 157
Sum forsikringsforpliktelser		6 239 205 857	5 538 670 896
Gjeld i selskapsporteføljen			
Finansielle gjeldsposter som måles til virkelig verdi			
Finansielle derivater	6	710 622	0
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Påløpt kostnad		9 951 136	7 904 840
Gjeld i kundeporteføljene			
Finansielle gjeldsposter som måles til virkelig verdi			
Finansielle derivater	6	15 434 304	0
Sum egenkapital og forpliktelser		6 728 111 350	5 967 254 274

Oslo, 10. april 2014

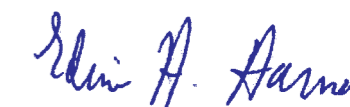
Finn Melbø (leder)

Stein Gjerding

Vibeke Hammer Madsen

Edvin Alten Aarnes

Renate Messel Hegre

Kontantstrømoppstilling 01.01. – 31.12.2013

	2013	2012
Kontantstrøm fra drift		
Innbetaling fra medlemmene	558 889 993	426 564 736
Bankrenter	1 872 792	1 648 669
Renteinntekter utlån	7 491 821	5 118 056
Renter obligasjoner/sertifikater	156 193 939	173 068 955
Aksjeutbytte	14 582 073	13 591 512
Andre inntekter	583 029	991 510
Sum	739 613 647	620 983 439
Betalte finansutgifter	-2 299 502	-2 316 422
Betalte pensjoner	-244 424 668	-231 916 250
Administrasjonsutgifter	-33 849 841	-43 497 309
Endring i leverandørgjeld	-2 437 955	-303 149
Endringer i annen gjeld	4 484 250	2 341 169
Sum	-278 527 716	-275 691 960
Sum kontantstrøm fra drift	461 085 931	345 291 478
Kontantstrøm fra investeringer		
Netto realisert kurstap/ -gevinst aksjer/derivater/hedgefond	-10 836 102	-17 295 596
Netto realisert kursgevinst obligasjoner/sertifikater	76 993 019	25 532 833
Netto realisert avkastning eiendomsfond	33 128 759	27 261 156
Netto endring i utlån	18 775 762	-76 198 621
Netto tap lån	27 442	0
Netto endring i eiendomsfond	-97 500 985	-71 792 480
Netto endring i verdipapir	-349 372 029	-257 734 622
Netto endring i andre fordringer	8 101 284	11 364 208
Sum kontantstrøm fra investeringer	-320 682 850	-358 863 123
Kontantstrøm fra finansiering		
Innbetalt ansvarlig kapital	0	0
Sum kontantstrøm fra finansiering	0	0
Netto kontantstrøm i perioden	140 403 081	-13 571 645
Likviditetsbeholdning 1.1.	87 918 555	101 490 200
Likviditetsbeholdning 31.12.	228 321 636	87 918 555
Netto endring likvidbeholdning	140 403 081	-13 571 645

(Tall i hele kroner)

Noter

Noter til årsregnskapet 2013

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er så langt det passer satt opp i overensstemmelse med Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak av 20.12.2011, og regnskapslov gjeldende fra 01.01.1999.

Pensjonspremier

Pensjonspremier inntektsføres etter hvert som de opptjenes. Innbetaling av pensjonspremier skjer etterskuddsvis hvert kvartal.

Renter

Renter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

Obligasjoner som holdes til forfall er vurdert til kostpris korrigert for resultatført over-/ underkurs. Over-/underkurs på kjøpstidspunktet resultatføres over obligasjonens gjenværende løpetid. Bolig- og forretningslån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2013.

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2013. Verdiendringen føres over resultatet. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2013, som er basert på siste omsatte kurs i 2013.

I aksjer og andeler inngår andeler i eiendomsfond. Andelene er vurdert til markedsverdi pr. 31.12.2013. Markedsverdien er basert på uavhengige verdilurderinger av eiendommene.

Obligasjoner

Obligasjoner er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2013. Verdiendringen føres over resultatet. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2013, som er lik ligningskurs for 2013.

Finansielle derivater

Valutaterminer og opsjoner er bokført til virkelig verdi pr. 31.12.2013. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2013.

Verdipapirer som måles til virkelig verdi, er vurdert som én portefølje. Urealisert gevinst eller tap i porteføljen fremkommer som forskjellen mellom sum anskaffelseskostnad og sum markedsverdi. Netto urealisert gevinst i porteføljen avsettes til kursreguleringsfondet. Netto urealisert tap i porteføljen utgiftsføres.

Utenlandsk valuta

Bankinnskudd, samt fordringer og gjeld i utenlandsk valuta, er omregnet til valutakurs pr. 31.12.2013.

Forsikringsforpliktelser

Beregningene er basert på forutsetningen om at pensjonsordningen fortsetter å være operativ så lenge det er knyttet forpliktelser til de som er medlemmer pr. 31.12.2013. Det er derfor tatt hensyn til alle potensielle pensjonsytelser i lov om Pensjonsordning for apotekvirksomhet som er under utbetaling eller som kan bli aktuelle på et senere tidspunkt. I tillegg omfattes ordningen av avtalefestet pensjon (AFP) med mulighet til uttak av pensjon fra 62 år etter gitte kriterier.

Det beregnes en kontantverdi av opptjent pensjon basert på medlemsstatus pr. balansedato (31.12.2013) for alle medlemmer i ordningen. Beregningene er foretatt etter standardiserte aktuarielle prinsipper med hensyn på neddiskontering og beregning av risiko. Det legges til grunn at pensjonsytelsene tjenes opp lineært fra ansettelse til pensjonering, justert for eventuell tilleggstid dersom medlemmet har tidligere opptjent rettighet.

De aktuarielle forutsetningene for dødelighet og etterlatt sannsynligheter er basert på grunnlaget K2005, med tillegg av 15 % sikkerhetsmargin for begge kjønn, noe som er sterkere enn anbefalingen fra Finanstilsynet på K2005.

Uføresannsynlighetene er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2. Fra 2012 er uføreforutsetningen styrket ytterligere ved å benytte en faktor på 2,5 av beregningsgrunnlaget K1963.

Opptjent egenkapital

Opptjent egenkapital består av Annen opptjent egenkapital.

Annen opptjent egenkapital utgjør pensjonsordningens overdekning i forhold til pensjonsordningens forpliktelser. Denne egenkapitalen skal minimum tilsvare beregnet kapital-

dekningskrav. Kapitaldekningskravet er omtalt i note 15. Annen opptjent egenkapital utover kapitaldekningskravet er definert som fri egenkapital. Det er ingen retningslinjer som begrenser anvendelsen av den frie egenkapitalen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

NOTE 2 OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL

Tall i hele tusen

Utsteder	Pålydende verdi	Kostpris	Bokført verdi	Markedsverdi	Forskjell mellom bokført verdi og pålydende
Statsgaranterte	100 000	90 490	93 624	97 230	6 376
Bank/finans	236 000	229 461	234 159	252 953	1 841
Industri	132 000	132 000	132 000	137 645	0
Energi	25 000	25 000	25 000	26 000	0
Sum obligasjoner som holdes til forfall:	493 000	476 951	484 784	513 828	8 216
Opptjente renter			14 779		
Total bokført verdi	493 000	476 951	499 563	513 828	8 216

Herav andel kollektivporteføljen	477 575
Herav andel selskapsporteføljen	21 988

Bokført verdi 01.01.2013:	853 819
Tilgang 2013:	0
Avgang 2013:	-350 000
Årets periodiserte over-/underkurs:	2 661
Endring opptjente renter 2013:	-6 917
Bokført verdi 31.12.2013:	499 563

Tall i hele 1.000

Alle obligasjoner som holdes til forfall er notert på regulerte markedsplasser. Alle obligasjoner er utstedt i NOK. Effektiv rente på obligasjoner som holdes til forfall er 6,5 prosent. Effektiv rente er beregnet på grunnlag av effektiv rente på

det enkelte papir. Effektiv rente vektet i forhold til det enkelte papirs kostpris og summeres. Forskjellen mellom bokført verdi og pålydende resultatføres over obligasjonenes gjenværende løpetid.

NOTE 3 BOLIG- OG FORRETNINGSLÅN

Pensjonsordningen yter lån til sine medlemmer. Bolig- og forretningslån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2013. Det foretas ingen generell tapsavsetning på utlån da tapene for utlånsvirksomheten erfaringsmessig er meget små. Det er ett misligholdt lån i utlånsporteføljen pr. 31.12.2013. Ubetalte terminer på dette lånet utgjør 3 845 kroner pr. 31.12.2013, mens restsaldo på lånet utgjør 284 820 kroner. Det er liten risiko for

tap på det misligholdte lånet siden pensjonsordningen har 1. prioritet pant i boligen.

Låntagere med boliglån er delvis dekket av en gjeldsforsikring hvor pensjonsordningen er selvassurandør. Det er ikke foretatt avsetninger for mulige erstatningstilfeller pr. 31.12.2013, siden antall erstatningstilfeller og beløpene knyttet til disse har vært lave de senere årene.

Spesifisering av låneporteføljen:

	Lån til bolig	Statsgaranterte gjeldsbrevlån	Lån til apoteklokaler	Totalt
Antall	307	8	3	318
Beløp	202 442 969	3 666 604	301 200	206 410 773
Herav andel kollektivporteføljen:		197 325 568		
Herav andel selskapsporteføljen:		9 085 205		

Rentesatsene pr. 31.12.2013 var for boliglån 3,50 prosent og for statsgaranterte gjeldsbrevlån og lån til apoteklokaler 4,00 prosent.

Tap mv på utlån	2013	2012	2011	2010	2009
Avskrevet hovedstol	0	0	0	0	0
Avskrevet hovedstol, gjeldsforsikring	27 290	0	0	0	705 340
Avskrevet renter	0	0	592	274	0
Avskrevet renter, gjeldsforsikring	152	0	0	0	3 153
Innbetalt tidligere avskrevet	0	0	0	0	0
Sum	27 442	0	592	274	708 493

NOTE 4 AKSJER/ANDELER**Aksjer notert på Oslo Børs**

Selskap	Kostpris	Bokført verdi
Aker	1 895 283	2 442 000
Aker Solutions	3 506 319	6 059 018
Atea Asa (Tidl Ementor)	1 860 762	2 016 204
Austevoll Seafood	1 361 718	1 597 500
Block Watne Gruppen	2 094 831	2 012 500
Borregaard Asa	1 468 932	2 114 000
Det Norske Oljeselskap Asa	3 367 165	2 670 201
Dnb Asa	20 873 848	42 831 460
Dno International Asa	2 979 441	4 840 000
Eam Solar Asa	1 200 000	1 080 000
Ekornes Asa	767 834	921 200
Electromagnetic Geoservices	1 641 677	843 664
Fred Olsen Energy	2 602 611	2 715 900
Gjensidige Forsikring Asa	4 993 104	9 256 000
Kongsberg Automotive Holding	4 137 490	3 577 820
Kongsberg Gruppen Asa	1 649 673	2 560 200
Marvine Harvest Asa	5 905 795	8 862 739
Melhus Sparebank	1 199 000	1 286 200
Next Biometrics Group As	1 500 000	1 500 000
Norsk Hydro Asa	13 185 353	12 875 304
Norwegian Air Shuttle	2 177 770	2 597 160
Olav Thon Eiendomsselskap	433 727	2 118 600
Opera Software Asa	2 077 679	6 700 369
Orkla Asa	9 810 621	9 612 112
Petroleum Geo Services	4 994 122	5 421 555
Salmar	2 023 289	2 960 000
Schibsted	3 996 699	13 324 253
Sparebanken Midt Norge	671 761	805 090
Statoil Asa	54 209 290	56 668 647
Telenor Asa	15 582 174	40 589 220
Tgs Nopec Geophysical Co	3 047 472	3 428 899
Wilh. Wilhelmsen Asa	1 234 263	2 894 250
Yara International	13 042 194	16 627 527
Sum norske aksjer	191 491 896	275 809 591

Selskap	Kostpris	Bokført verdi
Asetek As	2 956 308	3 403 000
Awilco Drilling Plc	1 408 521	3 844 200
Bakkafrost	1 595 184	2 831 000
Bw Lpg Ltd.	1 955 153	2 021 250
Hoegh Lng Holdings Ltd	2 992 131	2 877 560
Napatech As	1 450 000	1 287 500
Odfjell Drilling Ltd	806 691	726 000
Prosafe Asa	4 635 065	4 241 484
Royal Caribbean Cruises	5 173 728	9 222 330
Seadrill Limited	4 982 749	9 881 964
Siem Offshore Inc	816 419	868 500
Stolt Nilsen Asa	2 072 637	2 672 000
Subsea 7 S.A (Tidli Acergy S.A.)	8 883 709	13 386 330
Vizrt Ltd	1 852 434	1 619 250
Sum utenlandske aksjer	41 580 731	58 882 368
Sum aksjer notert på Oslo Børs	233 072 627	334 691 959

Aksjefond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Black Rock World Index Subfund	229 466 126	357 457 043
State Street World Index Plus Fund CTF	253 340 572	304 143 138
Sum utenlandske aksjefond	482 806 698	661 600 180

Hedgefond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Certificates Credit Suisse Guernsey branch	1 041 834	1 374 396
Gottex Market Neutral Fund (USD Class B)	53 437 232	60 707 027
Gottex Market Neutral Plus Fund (USD Non Leveraged)	55 454 636	59 743 291
Sector Healthcare Fund (Class A NOK)	20 402 707	33 093 114
Sum utenlandske hedgefond	130 336 409	154 917 828

Eiendomsfond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	3 490 828	3 526 109
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	332 102 791	339 654 843
Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS	266 473 508	265 861 911
Sum eiendomsfond	602 067 127	609 042 863

Sum aksjer og andeler	1 448 282 860	1 760 252 830
Herav andel kollektivportefølje	1 384 536 446	1 682 775 005
Herav andel selskapsportefølje	63 746 414	77 477 825

Porteføljen av norske enkeltaksjer består av aksjer som er notert på Oslo Børs, eller som forventes å bli notert i løpet av seks måneder.

Referanseindeksen for porteføljen av enkeltaksjer er Oslo Børs Hovedindeks (OSEBX). Det er gitt rammer for hvor mye porteføljevekten for et selskap og en bransje kan avvike i forhold til referansevekten. Det er også gitt rammer for maksimal relativ risiko på aksjeforvaltningen. Forvaltningen av porteføljen av enkeltaksjer har som mål å oppnå bedre avkastning enn Oslo Børs Hovedindeks. Risikoprofilen i porteføljen av enkeltaksjer ved årets slutt og gjennom året samsvarer i stor grad med risikoprofilen til Oslo Børs Hovedindeks.

Black Rock World Index Subfund og State Street World Index Plus Fund speiler referanseindeksen MSCI World Index, og har derfor tilnærmet samme risikoprofil som denne.

Investeringene i hedgefond er diversifisert ved å sette sammen en portefølje som i hovedsak består av fond-i-fond løsninger, samt ved at de eksterne forvalterne har ulike investeringsstrategi. Referanseindeksen for hedgefondinvesteringene for 2013 har vært Global Hedge Fund Index. Risikoprofilen på samlet hedgefondinvestering er forventet å ligge nærmere risikoprofilen for obligasjonsinvesteringer enn for aksjeinvesteringer.

Eiendomsinvesteringer består av andeler hos Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS og Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS. Investeringene er bokført til markedsverdi pr. 31.12.2013. Markedsverdien av andelene er beregnet basert på uavhengige verddivurderinger av eiendommene.

Bokført verdi av eiendomsinvesteringene pr. 31.12.2013

Tall i hele tusen

	2013	2012	2011	2010	2009
Inngående balanse	514 961	446 935	400 407	207 866	196 447
Tilgang i året til anskaffelseskost	120 679	78 244	49 523	178 446	13 144
Avgang i året til anskaffelseskost	-23 179	-6 450	-8 878	0	-963
Verdireguleringer i regnskapsåret	-3 418	-3 768	5 883	14 095	-762
Utgående balanse	609 043	514 961	446 935	400 407	207 866
Herav andel kollektivporteføljen	582 236	490 958	421 747	370 244	181 549
Herav andel selskapsporteføljen	26 807	24 003	25 188	30 163	26 317

Selskapsstrukturen i Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS består av to selskaper – Pareto Eiendomsfelleskap IS og Pareto Eiendomsfelleskap AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Av de totale investeringene som Pareto Eiendomsfelleskap har foretatt er 54 prosent fast eiendom i Stor-Oslo, 18 prosent er fast eiendom i Vestfold, mens 28 prosent er fast eiendom på Østlandet for øvrig. 72 prosent av de totale investeringene er i bygg relatert til lager/logistikk, mens resterende er bygg relatert til handel. Gjennomsnittlig vektet restløpetid på leiekontraktene for eiendommene i porteføljen

er gjennom 2013 redusert fra 9,3 år til 8,9 år. Ved utgangen av 2013 utgjør bruttotoleie for eiendommene i porteføljen ca. 73 millioner kroner.

Selskapsstrukturen i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS består av to selskaper – Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS og Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Av de totale investeringer som Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS har foretatt er 50 prosent fast eiendom i Oslo. 76 prosent av de totale investe-

ringene er kontorbygg. Gjennomsnittlig vektet restløpetid på leiekontraktene for eiendommene i porteføljen er ved utgangen av 2013 på 5,5 år, noe opp i forhold til utgangen av 2012. Ved utgangen av 2013 utgjør bruttoleie for eiendommene i porteføljen 388 millioner kroner.

Ingen del av eiendomsarealet er til egen benyttelse for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

NOTE 5 OBLIGASJONER

Utsteder	Kostpris	Markedsverdi	Urealiserte gevinster
Bank og finans	1 902 666 380	1 915 690 552	13 024 171
Kommune/fylke	329 336 800	329 681 000	344 200
Statsgaranterte	849 277 158	848 238 700	-1 038 458
Industri	490 818 106	465 172 947	-25 645 159
Energi	262 255 000	288 434 519	26 179 519
Sum rentepapirer omløpsmidler	3 834 353 445	3 847 217 717	12 864 273
Opptjente renter		25 168 953	
Totalt	3 834 353 445	3 872 386 671	
Herav andel kollektivporteføljen		3 701 942 918	
Herav andel selskapsporteføljen		170 443 753	

Porteføljen av rentepapirer klassifisert som omløpsmidler består av rentepapirer som er notert på Oslo Børs og Oslo ABM, samt ikke listede rentepapirer. Alle rentepapirer klassifisert som omløpsmidler er utstedt i NOK, bortsett fra to rentepapirer, som er utstedt i USD. Effektiv rente for flytende rente papirer er på ca. 2,2 % og på fastrentepapirer på ca. 3,5 % p.t. Gjennomsnittlig effektiv rente er beregnet ut fra papirenes effektive rente vektet i forhold til markedsverdi.

NOTE 6 FINANSIELLE DERIVATER

Hensikten med bruk av derivater i forvaltningen er å effektivisere forvaltningen av fondsmidlene, herunder muligheten for å sikre investeringene. Pensjonsordningen kan i utgangspunktet kun investere i børsnoteerte (standardiserte) derivater. Underliggende papirer må være verdipapirer som ordningen kan investere i i henhold til gjeldende retningslinjer. Ikke-standardiserte derivater (Over The Counter-derivater) kan kun benyttes til sikringsformål. Dette gjelder imidlertid ikke norske FRA.

Pr. 31.12.2013 var det investert i følgende derivater:

	Nominelt beløp i NOK	Virkelig verdi i NOK
Valutaterminer:		
EUR	-301 558 689	-310 849 289
USD	-417 134 828	-422 836 266
GBP	-59 258 472	-60 221 054
SEK	-16 800 150	-16 990 457
NOK	794 752 139	794 752 139
Sum valutaterminer	0	-16 144 926
Herav andel kollektivporteføljen		-15 434 304
Herav andel selskapsporteføljen		-710 622
Aksjederivater:		
S&P put opsjoner	-188 219 600	449 302
Sum aksjederivater	-188 219 600	449 302
Herav andel kollektivporteføljen		429 526
Herav andel selskapsporteføljen		19 776

Det har gjennom 2013 vært foretatt sikring av de utenlandske aksjeinvesteringene ved bruk av opsjoner. Slike sikringsforretninger har belastet regnskapet for 2013 med netto om lag 12 millioner kroner. En andel av den utenlandske aksjeeksponeringen var sikret ved årsskiftet.

I tillegg til den type instrumenter som er beskrevet over, har det i 2013 vært handlet aksjefutures, samt renteopsjoner. Derivater har blitt brukt for på en effektiv måte å justere aksjeeksponeringen, samt rentedurasjonen. Futures har blant annet blitt benyttet for på en effektiv måte å investere i aksjer innen den europeiske helsesektoren.

NOTE 7 FINANSIELLE INSTRUMENTER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI

I henhold til årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak skal finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi klassifiseres i forhold til hvordan virkelig verdi måles. Klassifiseringen sier noe om relativ usikkerhet knyttet til målingen for de ulike nivåene.

Forskriften definerer tre beregningsnivåer for hvordan virkelig verdi måles:

1. Virkelig verdi måles ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas i disse prisene.
2. Virkelig verdi måles med bruk av annen observerbar input enn de noterte prisene som brukes i nivå 1, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).
3. Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input).

Virkelig verdi hierarki for finansielle instrumenter målt til virkelig verdi:

	31.12.2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Aksjer og andeler	1 760 252 830	334 691 959	816 518 008	609 042 863
Obligasjoner	3 847 217 718		3 847 217 718	0
Finansielle derivater	-15 695 624		-15 695 624	0
Totalt	5 591 774 924	334 691 959	4 648 040 102	609 042 863

NOTE 8 BANKINNSKUDD

Av bankinnskudd knyttet til drift på 5 000 667 kroner pr. 31.12.2013 utgjør 255 162 kroner bundne skattetrekkmidler.

Som sikkerhet for ulike derivatposisjoner må pensjonsordningen stille sikkerhet i form av bundne innskudd på marginkontoer i bank. Pr. 31.12.2013 er det ingen slike bundne innskudd.

NOTE 9 KUNDEFORDRINGER – TAP PÅ KUNDEFORDRINGER

Kundefordringer er bokført med 150 531 299 kroner og består av:

	31.12.2013	31.12.2012
Kundefordringer knyttet til premieinntekter:	149 700 440	125 680 773
Kundefordringer lån:	830 859	992 143
Avsetning for mulige tap:	0	0
Sum kundefordringer:	150 531 299	126 672 916

Kundefordringer er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2013.

Bokført tap på fordringer spesifiseres som følger:

	2013	2012
Realisert tap på fordringer:	0	53 352
Endring avsetning for mulig tap:	0	0
Bokført tap på fordringer:	0	53 352

NOTE 10 RISIKOUTJEVNINGSFOND

Risikoutjevningfond skal være en buffer mot uforutsette endringer i resultatet av forsikringsvirksomheten over tid. Avsetningen er i dag pliktig for private pensjonskasser underlagt ny forsikringsvirksomhetslov fra 1.1.2008. Inntil 50 prosent av positivt risikoresultat kan tilføres risikoutjevningfondet. Risikoutjevningfondet i pensjonsordningen ble tilbakeført i sin helhet i 2012 til delvis dekning av oppreservering for sikkerhetstillegg til tariff K2005.

NOTE 11 ANNEN OPPTJENT EGENKAPITAL

Annen opptjent egenkapital er pr. 31.12.2013 på 463 millioner kroner og utgjør, sammen med kursreguleringsfondet, ordningens overdekning.

Pensjonsordningen har beregnet kapitaldekningskrav etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser i henhold til administrasjonsinstruksen fra Arbeids- og sosialdepartementet gjeldende fra 2011. Beregnet kapitaldekningskrav pr. 31.12.2013 er 270 787 393 kroner, se beregning i note 15 nedenfor.

Kapitaldekningskravet skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital. Annen opptjent egenkapital, eksklusiv kapitaldekningskravet, men med tillegg av kursreguleringsfondet, utgjør 483 331 895 kroner. Dette utgjør ordningens bufferkapital.

NOTE 12 PREMIERESERVE

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er kun pliktig til å gjennomføre forsikringsteknisk beregning av fremtidige forpliktelser hvert femte år. Styret har likevel valgt å foreta årlige forsikringstekniske beregninger. Resultatet av beregningene benyttes også til regnskapsformål.

Premiereserven svarer til de beregnede pensjonsforpliktelsene til anvendelse som forsikringsmessige avsetninger. Premiereserven skal dekke fremtidige pensjoner opptjent på balansedato for ordningens medlemmer. Beregning av avsetningen følger regelverket for private pensjonskasser så langt det passer. Det beregnes kontantverdien av lineært opptjente pensjonsrettigheter som er registrerte på balansedato for oppsatte, eventuelle og løpende ytelser etter ordinære forsikringstekniske prinsipper.

Det benyttes beregningsgrunnlaget K2005 med grunnlagsrente på 3 prosent med tillegg av 15 % sikkerhetsmargin for dødelighet i forhold til tariffen K2005.

Uføreforutsetningen er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2,5. Styrkingen med faktor på 2,5 ble ferdig oppresvert i 2013.

I avsetningen for premiereserven er det inkludert avsetninger for å dekke framtidige kostnader for administrasjon av utbetalinger av dagens påløpte pensjonsrettigheter. Pensjonsordningen for apotekvirksomhet har valgt å foreta avsetning for de framtidige kostnadene tilsvarende 4 prosent av de beregnede pensjonsforpliktelsene. Det er avsatt for løpende pensjonister, aktive og oppsatte medlemmer (dvs. arbeidstakere som har sluttet i medlemsberettiget stilling og som har opptjent rettighet).

NOTE 13 DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

Årets overskudd på 42 130 893 kroner avsettes til annen opptjent egenkapital.

Annen opptjent egenkapital utgjør pr. 31.12.2013 totalt 463 millioner kroner og utgjør, sammen med kursreguleringsfondet, ordningens overdekning.

NOTE 14 SPESIFIKASJON AV ENDRINGER**I OPPTJENT EGENKAPITAL**

Pr. 31.12.2013 utgjør opptjent egenkapital 462 809 431 kroner. Endringen i opptjent egenkapital i 2013 kan vises som følger:

Opptjent egenkapital pr. 31.12.2012	420 678 538
+ Årets overskudd avsettes til annen opptjent egenkapital	42 130 893
= Opptjent egenkapital pr. 31.12.2013	462 809 431

NOTE 15 BEREGNING AV KAPITALDEKNINGSKRAV**Beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital pr. 31.12.2013 er som følger:**

	Balanse	Risikovekt	Risikovektet balanse	Risikoveiet beregningsgrunnlag, 8%
Sertifikater & Obligasjoner				
Stat og sentralbank	952 471 988	0	0	0
Plasseringer i statsforetak	0	0,1	0	0
Offentlig sektor utenom stat og sentralbank	330 947 721	0,2	66 189 544	5 295 164
Innenlandske finansinstitusjoner og utenlandske kredittinstitusjoner	2 163 310 847	0,2	432 662 169	34 612 974
Bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	0	1	0	0
Plasseringer i industri eller øvrig næringsvirksomhet	925 219 446	1	925 219 446	74 017 556
Sum	4 371 950 002		1 424 071 159	113 925 693
Innskudd i bank	228 321 635	0,2	45 664 327	3 653 146
Aksje/Fondsinvesteringer	1 151 209 967	1	1 151 209 967	92 096 797
Valutakontrakter	0	0	0	0
Derivater	449 302	0	0	0
Bolig- og forretningslån				
Utlån til annet enn bolig garantert av stater/sentralbanker	3 666 604	0	0	0
Utlån til bolig innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigr.lag.	202 341 387	0,35	70 819 485	5 665 559
Andre utlån til annet enn bolig	581 622	1	581 622	46 530
Sum	206 589 613		71 401 107	5 712 089
Eiendomsinvesteringer	609 042 863	1	609 042 863	48 723 429
Tidsavgrensede eiendelsposter				
Kundefordringer	149 742 744	0,5	74 871 372	5 989 710
Andre fordringer	0	0,5	0	0
Påløpt utbytte	4 596 688	0,5	2 298 344	183 868
Opptjente renteinntekter	609 715	0,5	304 858	24 389
Opptjente premier	5 550 000	0,5	2 775 000	222 000
Forskuddsbetalte kostnader	48 820	0,5	24 410	1 953
Sum	160 547 967		80 273 984	6 421 919
Totalt balanseført beregningsgrunnlag	6 728 111 350		3 381 663 408	270 533 073
Derivater og poster utenfor balansen				
Valutarelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	794 752 139	0,02	15 895 043	0,2
Totalt beregningsgrunnlag inkl. derivater og poster utenfor balansen	7 522 863 489		3 384 842 416	270 787 393

8 % av risikovektet balanse utgjør kr 270.787.393

Beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital pr. 31.12.2012 er som følger:

	Balanse	Risikovekt	Risikovektet balanse	Risikoveiet beregningsgrunnlag, 8%
Sertifikater & Obligasjoner				
Stat og sentralbank	552 471 273	0	0	0
Plasseringer i statsforetak	0	0,1	0	0
Offentlig sektor utenom stat og sentralbank	431 803 085	0,2	86 360 617	6 908 849
Innenlandske finansinstitusjoner og utenlandske kredittinstitusjoner	2 197 598 740	0,2	439 519 748	35 161 580
Bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	0	1	0	0
Plasseringer i industri eller øvrig næringsvirksomhet	709 401 486	1	709 401 486	56 752 119
Sum	3 891 274 585		1 235 281 851	98 822 548
Innskudd i bank	87 918 556	0,2	17 583 711	1 406 697
Aksje/Fondsinvesteringer	1 086 709 358	1	1 086 709 358	86 936 749
Valutakontrakter	0	0	0	0
Derivater	12 646 446	0	0	0
Bolig- og forretningslån				
Utlån til annet enn bolig garantert av stater/sentralbanker	4 614 233	0	0	0
Utlån til bolig innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigr.lag.	219 043 388	0,35	76 665 186	6 133 215
Andre utlån til annet enn bolig	785 358	1	785 358	62 829
Sum	224 442 979		77 450 544	6 196 044
Eiendomsinvesteringer	514 960 672	1	514 960 672	41 196 854
Tidsavgrensede eiendelsposter				
Kundefordringer	126 672 916	0,5	63 336 458	5 066 917
Andre fordringer	0	0,5	0	0
Påløpt utbytte	3 626 792	0,5	1 813 396	145 072
Opptjente renteinntekter	506 270	0,5	253 135	20 251
Opptjente premier	18 450 000	0,5	9 225 000	738 000
Forskuddsbetalte kostnader	45 700	0,5	22 850	1 828
Sum	149 301 678		74 650 839	5 972 067
Totalt balanseført beregningsgrunnlag	5 967 254 274		3 006 636 976	240 530 958
Derivater og poster utenfor balansen				
Valutarelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	821 671 397	0,02	16 433 428	0,2
Renterelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	1 000 000 000	0,005	5 000 000	0,2
Renterelaterte kontrakter med gjenstående løpetid 1 år til 5 år	2 000 000 000	0,01	20 000 000	0,2
Aksjerelaterte kontrakter med gjenstående løpetid < 1 år	24 247 656	0	0	0
Totalt beregningsgrunnlag inkl. derivater og poster utenfor balansen	9 813 173 327		3 014 923 661	241 193 893

8 % av risikovektet balanse utgjør kr 241.193.893

NOTE 16 PREMIEINNBETALINGER

Det er innbetalt 558 889 993 kroner i premie fra medlemmene i 2013. Til sammenligning er det bokført premieinntekter med 570 009 660 kroner. Tilsvarende ble det i 2012 innbetalt 426 564 736 kroner i premie fra medlemmene, og bokført premieinntekter med 482 303 118 kroner. Forskjellen mellom premieinntekter og premieinnbetalinger består av endringen i premier som er fakturert, men ikke betalt samt periodisering av opptjente premieinntekter.

NOTE 17 PENSJONER

Av utgiftsførte pensjoner utgjør 1 301 117 kroner avskrivninger i forbindelse med for mye utbetalte pensjoner. Tilsvarende tall for 2012 var 1 403 743 kroner.

NOTE 18 FORVALTNINGSKOSTNADER

Samlede forvaltningskostnader utgjør 19 769 877 kroner. Det har vært 3 ansatte i pensjonsordningen i 2013. Lønn og sosiale kostnader til disse tre kapitalforvalterne utgjør 8 412 030 kroner i 2013 og inngår i forvaltningskostnadene.

NOTE 20 KAPITALAVKASTNING**Beregnet avkastning for totalporteføljen utgjør:**

År:	2013	2012	2011	2010	2009
Avkastning i % (verdijustert):	7,55	6,60	2,47	7,17	10,53
Avkastning i % (bokført):	4,63	4,35	5,00	4,61	10,35

Kapitalavkastningen over er beregnet for den samlede porteføljen; kollektivporteføljen og selskapsporteføljen. For private pensjonskasser var det fra 2009 et krav at kapitalavkastningen beregnes for kollektivporteføljen under ett.

Den verdijusterte avkastningen for 2012 og 2013 er basert på månedlige avkastningsberegninger, mens den for de foregående årene er basert på en årlig avkastningsberegning.

NOTE 19 FORSIKRINGSRELATERTE ADMINISTRASJONS-KOSTNADER

Pensjonsordningen administreres av Statens pensjonskasse. Det er i 2013 utgiftsført 14 104 359 kroner for kjøp av tjenester i forbindelse med administrasjon av pensjonsordningen, herunder kostnader til regnskapsføring, aktuærtjenester og administrasjon av pensjoner. Videre er det utgiftsført 313 500 kroner for revisjon, hvor hele beløpet gjelder ordinære revisjonstjenester, samt 307 905 kroner i honorar til styret. Øvrige driftskostnader utgjør 509 096 kroner og består av diverse andre kostnader og kostnadsrefusjoner. Samlet utgjør de forsikringsrelaterede administrasjonskostnadene 15 234 860 kroner.

Det er i 2013 utbetalt honorar til medlemmene av styret i ordningen som følger:

Finn Melbø, leder	61 888
Kim Nordlie (trådt ut av styret)	44 498
Edvin A. Aarnes	61 888
Kjell Hundven (trådt ut av styret)	46 032
Stein Gjerding	60 353
Renate Messel Hegre (ny)	15 856
Hovedorganisasjonen Virke (ny*)	15 856
Per Engeland (vara)	1 536
Totalt	307 905

* Utbetaling skjer til Hovedorganisasjonen Virke ifm. oppnevning av nytt styremedlem

NOTE 21 RESULTATANALYSE

Pensjonsplanendringer:	0,00 MNOK
Renteresultat ¹⁾ :	286,85 MNOK
Risikoresultat ²⁾ :	36,29 MNOK
Øvrig resultat ³⁾ :	- 116,02 MNOK
Administrasjonsresultat:	0,00 MNOK
Forsikringsresultat:	207,12 MNOK

1) Renteresultat er differansen mellom faktiske og beregnede renter (grunnlagsrenten).

2) Risikoresultatet er sammenstilling av risikointekter minus risikoutgifter. Risikointekter er faktisk innbetalt og teknisk beregnet risikopremie for død og uførhet, samt frigjøring av reserver ved risikohendelser. Risikoutgifter er tilført livsgevinst ved ikke-risikohendelser og tilførte avsetninger for risikohendelser.

3) Resultatført differanse mellom fakturert og faktisk pensjonskostnad. Et negativt øvrig resultat vil indikere at det er betalt for lite premie.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS
Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

Til styret i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet

REVISORS BERETNING**Uttalelse om årsregnskapet**

Vi har revidert årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, som består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for pensjonsordningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonsordningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonsordningens finansielle stilling per 31. desember 2013 og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonsordningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 10. april 2014
ERNST & YOUNG AS

Knut Aker
statsautorisert revisor

Statistikk

Bestand

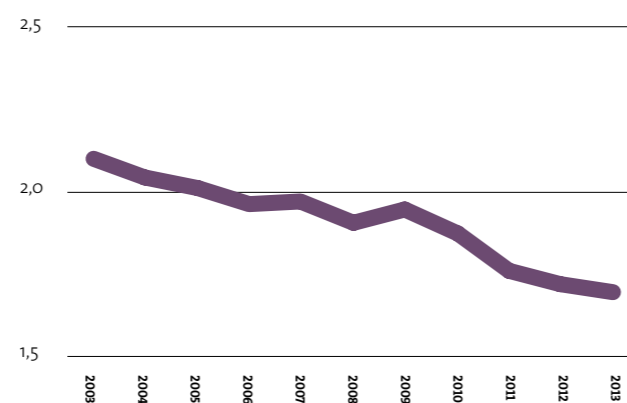
Medlemmer	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aktive	5 882	5 996	6 049	6 215	6 308	6 515	6 561	6 689	7 125	7 274
Oppsatte*	5 547	5 642	5 855	6 005	5 673	5 783	6 093	6 245	6 386	6 564
Pensjonister	2 877	2 977	3 086	3 152	3 312	3 339	3 499	3 803	4 144	4 295
AFP	146	154	166	175	201	191	267	282	295	312
Alderspensjon	1371	1410	1468	1518	1601	1611	1668	1825	2088	2202
Uførepensjon	1035	1078	1113	1135	1163	1185	1217	1367	1401	1422
Ektefellepensjon	290	300	37	30	323	325	323	306	336	338
Barnepensjon	35	35	302	294	24	27	24	23	24	21
Forholdstall aktive/pensjonist	2,044	2,014	1,960	1,972	1,905	1,951	1,875	1,759	1,719	1,694

Alle oppgitte tall er antall poliser. En person kan ha flere poliser. Et eksempel på det er dersom en person har delvis uførepensjon, og er delvis i aktiv stilling. Personen vil da ha to poliser som tilsvarer disse forholdene. Samme person kan derfor telles flere ganger.

* Hvis du tidligere har vært ansatt hos en arbeidsgiver med tjenestepensjon i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kan du ha tjent opp pensjonsrettigheter til en fremtidig pensjon. Dette kaller vi en oppsatt pensjon. I privat sektor brukes begrepet fripolise. Oppgitte tall er antall poliser og ikke medlemmer.

Forholdstall aktive/pensjonist

Grafen viser utviklingen i forholdstallet aktive per pensjonist i bestanden fra 2003 til 2013. I 2003 var det 2,1 aktive per pensjonist i ordningen, mens det ved utgangen av 2013 kun er 1,7 aktive per pensjonist. Trenden er altså synkende som ellers i samfunnet. Vi lever lenger, og det blir færre yrkesaktive til å bære de fremtidige pensjonskostnadene. For pensjonsordningen betyr en slik utvikling hvor pensjonistbestanden øker mer enn den aktive bestanden, økte kostnader for å finansiere de kommende pensjonister.

Aktive medlemmer

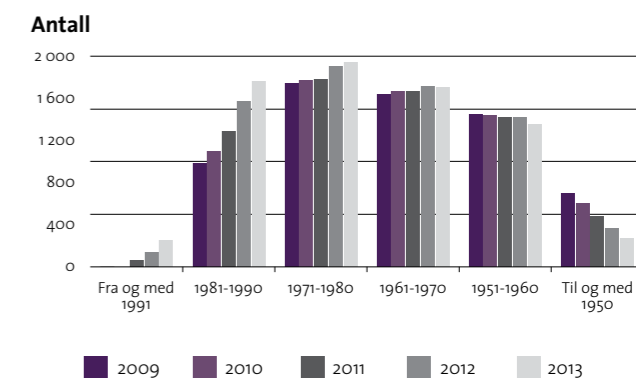
Aktive medlemmer i stilling

Stilling	2010	2011	2012	2013			Endring (2012-2013)
				Menn	Kvinner	Total	
Apoteker	134	169	205	152	91	243	38
Provisorfarmasøyt	741	775	915	696	175	871	-44
Farmasøyt	183	205	214	195	28	223	9
Reseptarfarmasøyt	1 190	1 204	1 274	1 197	96	1 293	19
Laborant	5	6	6	5	1	6	0
Apotektekniker	3 564	3 577	3 746	3 725	116	3 841	95
Kontoransatt	188	198	215	137	83	220	5
Bud, sjåfør	11	8	9	4	7	11	2
Rengjøringsassistent	57	54	48	37	3	40	-8
Bestyrer	45	71	77	82	26	108	31
Driftskonsesjonær	415	395	391	258	141	399	8
Diverse	28	27	25	12	7	19	-6
SUM	6 561	6 689	7 125	6 500	774	7 274	149

Tabellen viser fordeling av aktive medlemmer etter kjønn og stilling.

Aktive medlemmer fordelt på årskull

Vi ser hvordan de eldre årskullene beveger seg ut av bestanden, mens de yngre kommer til. Vi ser at flere nye, yngre medlemmer har kommet i ordningen de senere årene. En utvikling med flere yngre medlemmer vil styrke forholdstallet mellom andel aktive og pensjonister, og styrke finansiering av løpende utbetalinger.

Medlemmer fordelt på årskull

Aktive	2009	2010	2011	2012	2013			Endring (2012-2013)
					Menn	Kvinner	Total	
Fra og med 1991	0	0	63	142	15	237	252	110
1981-1990	980	1 095	1 285	1 575	225	1 535	1 760	185
1971-1980	1 746	1 768	1 783	1 904	243	1 695	1 938	34
1961-1970	1 641	1 665	1 663	1 717	137	1 567	1 704	-13
1951-1960	1 451	1 435	1 420	1 418	121	1 233	1 354	-64
Til og med 1950	695	598	475	369	33	233	266	-103
SUM	6 515	6 561	6 689	7 125	774	6 500	7 274	149

Pensjonister

PENSJONSART	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ENDRING (2004-2013)
AFP	146	154	166	175	201	191	267	282	295	312	114 %
Alderspensjon	1371	1410	1468	1518	1601	1611	1668	1825	2088	2202	61 %
Uførepensjon	1035	1078	1113	1135	1163	1185	1217	1367	1401	1422	37 %
Ektefellepensjon	290	300	302	294	323	325	323	306	336	338	17 %
Barnepensjon	35	35	37	30	24	27	24	23	24	21	-40 %
Totalt	2 877	2 977	3 086	3 152	3 312	3 339	3 499	3 803	4 144	4 295	

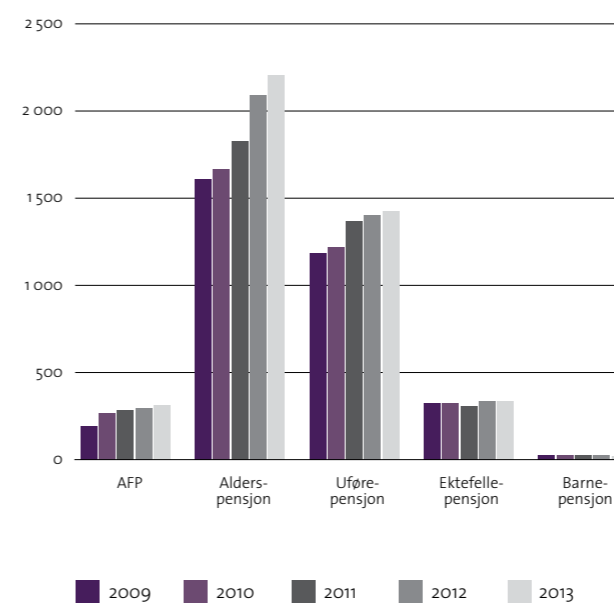
Tabellen viser utviklingen i pensjonistbestanden fra 2004 til i dag. Kolonnen *Endring* viser prosentvis endring fra 2004 til 2013.

Utbetalte pensjoner 2013

PENSJONSART		BRUTTO UTBETALT	%	SAMORDNINGSFRADRA	%	NETTO UTBETALT	%
Alderspensjon og AFP	Menn	69 185 676	11,93 %	42 756 084	12,75 %	26 429 592	10,81 %
	Kvinner	298 744 432	51,52 %	151 362 072	45,13 %	147 382 360	60,30 %
	Totalt	367 930 108	63,46 %	194 118 156	57,88 %	173 811 952	71,11 %
Uførepensjon	Menn	11 030 388	1,90 %	7 449 120	2,22 %	3 581 268	1,47 %
	Kvinner	167 419 728	28,87 %	116 511 504	34,74 %	50 908 224	20,83 %
	Totalt	178 450 116	30,78 %	123 960 624	36,96 %	54 489 492	22,29 %
Enke-/enke-mannspensjon	Menn	13 598 580	2,35 %	7 290 924	2,17 %	6 307 656	2,58 %
	Kvinner	18 889 836	3,26 %	10 019 436	2,99 %	8 870 400	3,63 %
	Totalt	32 488 416	5,60 %	17 310 360	5,16 %	15 178 056	6,21 %
Barnepensjon	Menn	463 980	0,08 %	-	0,00 %	463 980	0,19 %
	Kvinner	481 188	0,08 %	-	0,00 %	481 188	0,20 %
	Totalt	945 168	0,16 %	-	0,00 %	945 168	0,39 %
Alle pensjonister	Menn	94 278 624	16,26 %	57 496 128	17,14 %	36 782 496	15,05 %
	Kvinner	485 535 184	83,74 %	277 893 012	82,86 %	207 642 172	84,95 %
	Totalt	579 813 808	100,00 %	335 389 140	100,00 %	244 424 668	100,00 %

Tabellen viser hvor mye vi utbetalte i 2013, fordelt på ulike pensjonstypene og spesifisert for kjønn. Beløp er i kroner. Bruttobeløpet viser det samlede beløpet som utbetales i sum fra folketrygden og apotekordningen. Netto beløpet viser apotekordningens andel, altså hvor mye mer medlemmene har fått utbetalt enn om de kun hadde fått pensjon fra folketrygden.

Pensjoner

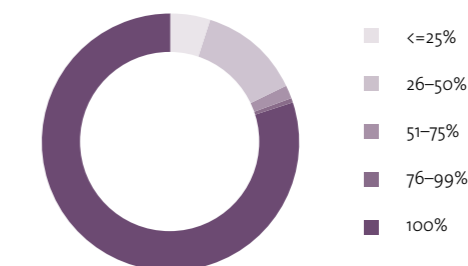
Diagrammet viser at utviklingen i pensjonistbestanden de siste fem årene har vært økende for alderspensjon og uføre, mens AFP-bestanden holder seg rimelig stabil fra 2010. Også antall etterlattepensjoner har de siste årene vært stabilt.

Uførepensjonistenes uføregrad

Uføregrad	2011	2012	2013
<=25%	72	79	72
26 - 50%	182	199	184
51 - 75%	28	27	23
76 - 99%	5	8	7
100 %	1 080	1 088	1 136
Totalt	1 367	1 401	1 422

Tabellen viser antall uførepensjonister, fordelt på uføregrad for 2011, 2012 og 2013.

Uføregrad 2013

Grafen viser prosentvis fordeling av uførebekstanden på uføregrader. Nesten 80 prosent av de som mottar uførepensjon fra POA, har en uføregrad på 100 prosent. Kun 2 prosent av uførebekstanden har uføregrad mellom 50 - 99 prosent. 18 % av uførepensjonistene har en uføregrad på mindre enn 50 prosent. I motsetning til folketrygden kan Pensjonsordningen for apotekvirksomhet innvilge lavere uføregrad enn 50 %.

Alderspensjonister fordelt på aldersgrense ved uttak

Aldersgrense	2011			2012			2013		
	Menn	Kvinner	SUM	Menn	Kvinner	SUM	Menn	Kvinner	SUM
65 år	3	253	256	1	241	242	1	223	224
68 år	90	1 262	1 352	96	1 399	1 495	94	1 405	1 499
70 år	133	366	499	146	500	646	155	636	791
Totalt	226	1 881	2 107	243	2 140	2 383	250	2 264	2 514

Tabellen viser hvor mange førtids- og alderspensjonister som kommer fra stillinger med hvilke aldersgrense, spesifisert for kjønn. Aldersgrense er det tidspunkt man må fratre stillingen, og man vil da normalt være berettiget til alderspensjon. Med tid vil antall alderspensjonister med 65-års aldersgrense fases ut. Dette følger av endringer gjort i loven, hvor aldersgrense ble gradvis satt opp til 70 år for alle grupper. Siste endring var i 2007.

Pensjonsordliste

Denne artikkelen er en alfabetisk ordliste med pensjonsord og uttrykk som er relevante for pensjonsordninger og pensjonsrettigheter. Ord og uttrykk som er relevante for pensjonsordninger og pensjonsrettigheter er listet opp i alfabetisk rekkefølge. Ord og uttrykk som er relevante for pensjonsordninger og pensjonsrettigheter er listet opp i alfabetisk rekkefølge. Ord og uttrykk som er relevante for pensjonsordninger og pensjonsrettigheter er listet opp i alfabetisk rekkefølge.

Aldersgrense

Aldersgrensen følger den stillingen du er tilsatt i, og er det tidspunktet du må slutte i stillingen. De fleste stillinger har en aldersgrense på 70 år. Du må ikke forveksle aldergrense med pensjonsalder, som forteller når du kan gå av med pensjon.

Alleårsopptjening

Det er innført nye regler for opptjening av alderspensjon i folketrygden - alleårsopptjening. De innebærer at alle år du er i arbeid eller mottar annen pensjonsgivende inntekt fra du er 13 år og fram til du fyller 75 år, teller for pensjonsopptjeningen din.

Bruttoordning/bruttopensjon

Begrepet bruttoordning benyttes normalt om pensjonsordninger som garanterer et framtidig (brutto) nivå på pensjonen, uavhengig av eventuelle endringer i folketrygden. Det mest vanlige nivået på alderspensjon i bruttoordninger er 2/3 (66 prosent) av sluttlønn.

Folketrygden

Folketrygden ble etablert i 1967, danner grunnlaget i vårt sosiale og økonomiske støttesystemet og omfatter alle som er bosatt i Norge.

Grunneløp (G)

Grunneløpet i folketrygden er en sentral størrelse i dagens pensjonssystem. Det benyttes ved fastsettelse av pensjonspoeng og ved beregning av pensjoner fra folketrygden. Grunneløpet i folketrygden, som vi ofte kaller G, justeres en gang i året og er 85 245 kroner per 01.05.2013.

Individuell garanti

(Se også bruttoordning/bruttopensjon). Levealdersjustering kan føre til mindre enn 66 prosent av pensjonsgrunnlaget i pensjon. Medlemmer av offentlige tjenestepensjonsordninger som er født i 1958 eller tidligere, har en individuell garanti som likevel sikrer dem 66 prosent av pensjonsgrunnlaget når de fyller 67 år ved visse forutsetninger

Levealdersjustering

Fra 2011 skal alderspensjonen fordeles på det antall år du forventes å leve. Dette kalles levealdersjustering. Så lenge levalderen øker, må hvert årskull jobbe lenger enn det forrige for å oppnå samme pensjon.

Nettoordning

Pensjonsordninger der pensjonen skal være et tillegg til andre ordninger. Pensjonen utbetales fullt ut uavhengig av ytelser fra folketrygden.

Oppsatt pensjon

Hvis du tidligere har vært ansatt hos en arbeidsgiver med sin tjenstepensjon i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kan du ha tjent opp pensjonsrettigheter til en fremtidig pensjon. Dette kaller vi en oppsatt pensjon. I privat sektor brukes begrepet fripolise. Det stilles krav om minst 3 års opptjeningstid for å ha rett til en oppsatt (fremtidig) pensjon.

Opptjeningstid

Den tiden du har vært medlem i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kalles opptjeningstid. Dette vil normalt si den tiden du har blitt trukket pensjonsinnskudd for, uavhengig om du har jobbet heltid eller deltid.

Overføringsavtalen

Avtale om overføring av pensjonsrettigheter mellom offentlige tjenstepensjonsordninger. POA var omfattet av avtalen i perioden 1.4.1996 – 1.2.2003.

Pensjonsalder

Pensjonsalder er det tidspunktet du tidligst kan gå av med alderspensjon. Vanlig pensjonsalder er 67 år. Du må ikke forveksle pensjonsalder med aldersgrense.

Pensjonsgrunnlag

Den arbeidsinntekten det er trukket pensjonsinnskudd av, og som pensjonen fra POA skal beregnes ut fra. Pensjonsgrunnlaget er som hovedregel den lønnen, det vil si fast årslønn og eventuelle pensjonsgivende tillegg, som du har når du fratrer stillingen. Lønn over 10G medregnes ikke.

Regulering av pensjon

Styret kan vedta regulering av pensjoner. Styret vurderer regulering i forhold til forventet lønnsvekst i bransjen, og regulering av folketrygdens pensjoner.

Samordning

Pensjonen fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet skal blant annet samordnes med ytelser fra folketrygden. Samordning regulerer fordelingen av utbetalingen av pensjon fra folketrygden og offentlige tjenstepensjonsordninger.

Åttifemårsregelen

Åttifemårsregelen innebærer at personer med særaldersgrense i offentlig sektor kan gå av inntil tre år før aldersgrensen dersom summen av alder og tjenestetid er 85 år eller mer.

Ord og uttrykk, kapitalforvaltning

Denne artikkelen er en alfabetisk ordliste med ord og uttrykk som er relevante for pensjonsordninger og pensjonsrettigheter. Ord og uttrykk som er relevante for pensjonsordninger og pensjonsrettigheter er listet opp i alfabetisk rekkefølge. Ord og uttrykk som er relevante for pensjonsordninger og pensjonsrettigheter er listet opp i alfabetisk rekkefølge. Ord og uttrykk som er relevante for pensjonsordninger og pensjonsrettigheter er listet opp i alfabetisk rekkefølge.

Aksje

Eierandel i aksjeselskap. Aksjeeierne er ikke personlig ansvarlige for selskapets forpliktelser. Alle aksjer (av samme klasse) gir lik rett i selskapet. Gjennom generalforsamlingen utover aksjeeierne den øverste myndighet i aksjeselskapet.

Aktivklasser

Ulike typer verdipapirer, som for eksempel aksjer og obligasjoner.

Allokering

Allokeringsfunksjonen består i å fordele de midler som skal investeres på ulike markeder og aktivklasser. Taktisk aktivaallokering består i å velge andre aktiva- eller markedssammensetninger enn i referanseporteføljen, med sikte på å oppnå høyere avkastning.

Anleggsobligasjoner

Anleggsobligasjoner er obligasjoner som på investeringstidspunktet, eller på tids- punkt for omklassifisering, er besluttet holdt i porteføljen helt til forfallstidspunktet for obligasjonen (hold til forfall). Dette innebærer at avkastningen for obligasjonen er kjent for hele løpetiden. Anleggsobligasjoner bokføres derfor ikke til løpende markedsverdi men eventuell over- eller underkurs fordeles jevnt over løpetiden for obligasjonen. Avkastningen blir derfor fast for hele løpetiden.

Bufferkapital

Et nøkkeltall som benyttes til å beskrive den risikobærende evnen. Lav bufferkapital innebærer liten risikobærende evne. Bufferkapitalen består av annen opptjent egenkapital eksklusiv kapitaldekningskravet (se nedenfor). I tillegg er kurs-reguleringsfondet inkludert i bufferkapitalen.

Derivat

En finansiell kontrakt hvor verdien avhenger av verdien til en underliggende variabel på et fremtidig tidspunkt. Opsjoner og terminkontrakter er eksempler på derivater.

Egenkapital

Egenkapitalen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet består av opptjent egenkapital. Opptjent egenkapital omfatter risikoutjevningsfond og annen opptjent egenkapital.

Forvaltningskapital

Den samlede (regnskapsmessige) verdien av midlene pensjonsordningen har til forvaltning.

Hedgefond

En samlebetegnelse på verdipapirfond der forvalterne søker å ta posisjoner i ulike retninger for å unngå en ensidig risikoeksponering i porteføljen. «Hedging» betyr å skaffe seg sikring mot risiko, men formålet er også høy avkastning. Forvaltningen baseres gjerne på å utnytte ulike typer av ineffisienser i markedene. Fondene er stort sett private og lukkede, og tilbys ikke til det brede publikum. Dermed har de ikke vært underlagt like strenge reguleringer fra myndighetene som ordinære verdipapirfond

Inflasjon

Vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjonen måles vanligvis ved veksten i konsumprisindeksen (KPI).

Kapitaldekning

Et forholdstall som sier noe om soliditeten til pensjonsordningen.. Det er spesielle regler for hvordan kapitaldekningen skal beregnes. Kapitaldekningskravet beregnes med utgangspunkt i eiendelene til ordningen. Kapitaldekningskravet skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital.

Kreditteksponering

Når obligasjoner (se under) utstedes av andre enn staten, er det knyttet risiko til at utsteder ikke oppfyller sine forpliktelser under låneavtalen (kredittrisiko). Denne risikoen prises som et rentepåslag i forbindelse med utstedelse av obligasjonslånet (spread). Dersom utsteders kredittverdighet endres i løpet av lånepreioden, reflekteres dette i markedsprisen for obligasjonen. Eksponeringen mot denne type risiko for obligasjoner utover statsobligasjoner omtales som kreditteksponering eller spreadrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko knyttet til bevegelser i markedspriser, som for eksempel aksjekurser og renter.

Obligasjoner

Standardiserte omsettelige lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, renteutbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringsbestemmelser, avtales ved utstedelsen av lånet.

Omløpsobligasjoner

For de fleste obligasjoner vurderes det løpende om obligasjonslånet fortsatt skal være en del av porteføljen eller ikke (tilgjengelig for salg). Omløpsobligasjoner markedsverdivurderes løpende, i motsetning til anleggsobligasjoner (se over).

Opsjoner

En opsjon er en vanlig type derivat. Man skiller mellom kjøpsopsjoner og salgsopsjo- ner. En kjøpsopsjon eller salgsopsjon er en rett, men ikke plikt, til å kjøpe eller selge et underliggende aktivum til en på forhånd avtalt pris. Mulige underliggende aktiva er aksjer, valuta og råvarepriser.

Portefølje

Brukes om samlet mengde av de verdipapirer som et fond blir investert i. Porteføljen til Pensjonsordningen for apotekvirksomhet består blant annet av aksjer, obligasjoner, eiendom, pengemarkedsplasseringer og derivater.

Referanseportefølje

En referanseportefølje er en tenkt portefølje med en bestemt sammensetning av verdipapirer (for eksempel basert på obligasjonsindekser eller aksjeindekser) som resultatene til en faktisk portefølje måles opp i mot.

Referanseindeks

Avkastning for en referanseportefølje (se over). For en portefølje som består av en enkelt aktivaklasse vil referanseindeksen typisk være en enkelt markedsindeks. For norske aksjer f.eks. oslo børs indeks.

Risikokapasitet

Et uttrykk for hvor mye risiko det er forsvarlig for en pensjonskasse å ha (i investe- ringene). Risikokapasiteten bestemmes av størrelsen på bufferkapitalen (se over).

Solvens II

Solvens II er et felles europeisk regelverk for regulering av forsikringsbransjen. Under Solvens II vil størrelsen på kapitalkravet bli bestemt av hvor høy risiko selskapet er utsatt for totalt sett.

Stresstest

Test for å måle effekten av forhåndsdefinerte markedssjokk. Eksempler på mulige stresstestscenarier er 30 prosents aksjekursfall og 2 prosent renteøkning.

Valutakurs

Prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro.

Valutaeksponering

Valutaeksponeringen til pensjonsordningen er summen av pensjonsordningens nettoposisjon i fremmed valuta. Man kan snakke om valutaeksponering generelt eller eksponering mot en enkelt valuta. Dollareksponeringen til pensjonsordningen vil for eksempel være summen av alle ordningens eiendeler i dollar minus all gjeld i dollar.

Verdipapirfond

Et fond som eies av en ubestemt krets av personer, og hvor midlene i det vesentlige er investert i verdipapirer.

Flere ord og uttrykk om pensjon: www.spk.no/ordbok

**Pensjonsordningen for apotekvirksomhet
administreres av Statens pensjonskasse**

Besøksadresse: Slemdalsveien 37, Oslo

Postadresse: Postboks 5364 Majorstuen, 0304 Oslo

Telefon: 02775

E-post: bedriftsservice@spk.no

www.spk.no/apotekordningen